

MAGYAR NÉPLAP

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Megjelenik minden pénteken 16 oldal terjedelemmel.

A „Magyar Néplap” előfizetési ára:
Egyes évre 1 ft 90 kr.
Fél évre — „ 96 „
Negyed évre — „ 50 „
Egyes szám 4 l.r.

A „Magyar Néplap” és „Közgazdaság” előfizetési ára:
Egyes évre 3 ft — kr.
Fél évre — „ 50 „
Negyed évre — „ 20 „

Feladvás szerkesztő:
LEPSÉNYI MIKLÓS.
Társ-szerkesztő:
NÉMETH CELLÉRT.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. ker.,
Dózsa-utca 18. sz. — Ide küldendők az előfizetési
penzek, valamint a lapba szánt mindennemű közle-
mények, hirdetések és esetleges reklamációk.
Egy 5 hasábos hirdetési peticior ára 10 kr.

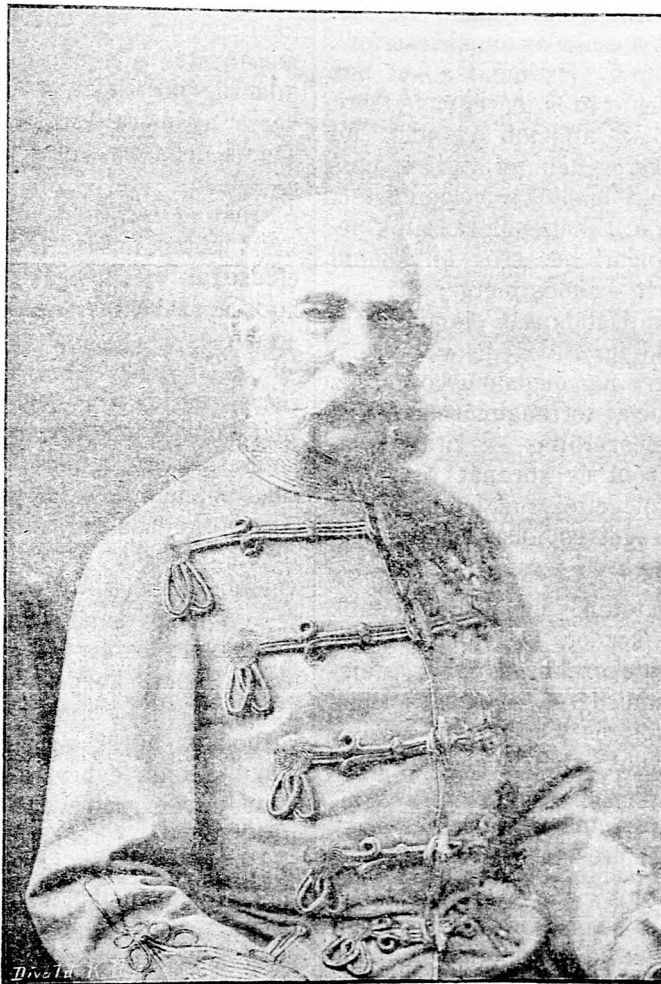
A főrendek előtt.

Az egyházpolitikának hazudott pogány javaslatok hátra levő részeit, a főrendek most

teszik bírálatuk tárgyává, most hányják-vetik meg. A rosta, melybe a javaslatok jutottak eléggé át van már lyukgatva, a kormány gondoskodott róla, hogy javaslatai fön ne akadjanak benne. Bizonyosra vehetjük tehát, hogy a mint a polgári házasságot sikerült Wekerle kompániájának keresztül erőszakolni, akként az állami anyakönyveléssel, a zsidók recepciójával, a teljes vallászabadsággal és a gyermekek vallásával se fog elhasalni. Ez is keresztül megy szépen, mint a parancsolat, mert a sötétség fiai az ő nemükben ügyesebbek a világosság fainál. Régen volt, hogy Krisztus urunk ezt mondotta, de ez ma is igaz. Bizonyítja

a mi állapotunk. Míg a sötétség fainak minden sikerül, addig mi az egész vonalon vereséget

szennvedtünk. Minden próbálkozásunk csütörtököt mondott. Nem tudtunk keresztül vinni semmit. Fájó szájalom fogja el keblünket, ha azt a tehetetlen vergődést szemléljük, melyet a mi

I. Ferenc József, Magyarország apostoli királya

ugynevezett vezéreinknél tapasztalunk. Egyszerre föltűnik szemünk előtt egy szépen lebegő színes szappan buborék, — ez a beszéd; azután egy pattanás, és nyoma se marad, — ez a cselekedet. A sok futkározásnak, szónoklatnak ma már nyomát se látjuk. Azt véltük, hogy így meg amúgy ráerezettünk a kormányra, pedig dehogya! föl se vette a mi ugynevezett vezéreink futkározását, tudomást se szerzett nyilkozataikról, hisz ismeri jól a katolikus gyűgeséget, mit féljen tehát? Dehogya fél!

Ha csak mindig annyi veszedelem fenyegeti, amennyit a mi ugynevezett vezéreink tudnak szerezni neki, akkor hatalma delelő-

jén mindaddig ott fog ragyogni, míg maga bele nem un a dicsőségbe.

Szives bizalommal kérjük tisztelt elbarátainkat, lapunknak apostoli buzgósággal való folytonos terjesztésére, mert magasztos eszméink magvait csak így leszünk képesek széles körben elvetni és magunknak a jövőt biztosítani. Szerk.

Nem hogy erősödnék táborunk, hanem egyre gyengül. Midőn a polgári házasság először került a főrendek elé, ha nem sok szóval is, de mégis elbukott. Másodszor már kevesebb volt az ellenzők száma, s keresztül ment. A részletes tárgyalásnál már alig volt ellenzők s a hercegprímás egyetlen javaslatát se lehetett keresztül vinni, sőt csak tisztességes számu kisebbséget se sikerült tömöríteni mellette. Most pedig, hogy a többi egyházpolitikai javaslatok vannak a főrendek előtt, már nem is álmodunk arról, hogy mi kerülünk ki a harcból diadalmasan. A kormány győzelme bizonyos s így a mi vereségünk is.

Igaz, hogy hátra lesz még a királyi szentesítés, mely nélkül a javaslatok törvényvé nem válnak, ha mindjárt a törvényhozás mindkét háza elfogadja is. Ámde remélhetünk-e valamit e réven is? Talán azt, hogy ő felsége megtagadja a szentesítést? Hiu reményekkel ne biztassuk magunkat, mert a csalódás annál keserűbb. Ebben nem reménykedünk. Ha mind a két ház elfogadja, ő felsége szentesíti s törvényvé teszi. Azt kérdeitek: mi lesz az apostoli címmel, mi lesz a kettős apostoli kereszttel, mi lesz az apostoli koronával? Csak azt feleljük: véleményünk szerint szentesíteni fogja. Hihetetlenül rázzátok fejteket, mert hisz a polgári házasság forradalmi intézmény, a vallásosság halálos mérge, már pedig a trónok nem a vallástalanság talaján állnak szilárdan? Ez mind igaz s mégis azt véljük, hogy a vallástalan irány fog diadalmaskodni. Ez volt az irányuk a francia forradalmároknak is, kik a főnemességet lemészárolták, a királyi családot kiutasították, a trónt és koronát összetörték, az Isten képeit fölégették, a templomokat szétapulták, a meztelenséget és fölszabadult testi szenvedélyeket istenítették.

Az első lépést megtettük; ugyan hol fogunk megállani? Ez csak a kezdet. A vallásosságon ejteni mély sebet, a legnehezebb. A többi: a fejedelmi tekintély megsemmisítése, a trónok légből röpitése, a királyok lefejezése, a főurak elűzése, az már gyerekjáték, ha az isteni jogok és rend iránt sikerült közönyösséget csepegtetni a szívekbe s elhítenni a nagy embercsoporttal, hogy a vallás ámitás, az ég üres, a gonoszságokért Isten nem tesz felelőssé, mert nincs Isten!

Nagyon jó volna a francia uralkodó család szomorú történelmét forgatni a fejedelmeknek elméjökben, hogy minél nagyobb gondal távoztassák népüktől a vallástalanság áramlatait, mert ily áramlat a történelem tanúsága szerint első sorban a fejedelmek koronáit szokta elsöpörni a szemébe s szerencse, ha fejüket is nem söpri vele. Hol van a Bourbonok hatalmas, fényes családja! . . . .

Midőn a nemzetek vallásosságán ütnek sebet, a fejedelmek iránt való hűséges érzés is erős vérzésnek indul. Tehát nemcsak vallásunk és családunk iránti köteles vonzalom ösztönöz erősen a vallás védelmére, hanem a dinasztikus érzés, fejedelmünk iránt való hírneves magyar hűség és ragaszkodás is. A trónnak, a királynak és királyi családnak igazi hívei csak akkor leszünk, ha e hűség melegágyát, a vallásosságot védjük és ápoljuk. Hiába mondjuk, hogy hívei vagyunk fejedelmünknek, ha a fejedelem iránt való hűség forrását, a vallásosságot nem ápoljuk. Az ilyenekről a király is azt mondhatja, amit Krisztus mondott a farizeusokról: *E nép csak ajkaival tisztel engem, szíve pedig távol van tőlem.*

Küzdenünk kell tehát a vallástalanság ellen. Meg kell feszítenünk minden erőnket, hogy térfoglalásának gátot vessünk, mert ezt nem csak az Isten, hanem a király iránt való hűség is megköveteli. Menjenek bár keresztül most a vallástalanság javaslatai, azért ne adjuk meg magunkat a nyomorult sorsnak. Ne, soha! Ez gyávaság, kislelkűség volna. Lesz alkalom kireperálni a mostani vereséget, kiköszörölni a mostani csorbát. Lesz a *választásokkor*. Akkor álljon majd talpra a magyar nemzet, a nép és üzze el azokat a képviselőket, kik e gyászos javaslatokra szavaztak. Csak arra kérjük, hogy saját erején és Isten segítségén kívül ne támaszkodjék senki másra. Ne várjon fényes nevű vezérekre, mert akkor nem nyerünk sehol. Hisz látjuk, hogy a mi ugynevezett vezéreink nem alkalmasak egy nemzet vezérlésére, nem alkalmasak állandó- és nagyarányu akció kifejtésére. Agságoskodásukkal, töprengésükkel, fontoskodó titkolódzásukkal és nehézségükkel a legelőltre valóbb eszmét is agyonnyomortják.

A nép saját emberségéből álljon talpra mindenfelé és sorakozzék a **néppárt** zászlaja alatt. E párt központi bizottsága meg fog alakulni a tél folyamán s az majd kezébe veszi a katolikus ügyek szervezését országszerte. Megalakult volna e bizottság már régen, de éppen a mi ugynevezett vezéreinkre váraoztunk. Látjuk azonban, ha őket akarjuk megvárni, akkor az ítéletnapig várunk s a legjobb alkalmak mind fölhasználás nélkül szaladnak el az orrunk előtt. Hozzá fogunk tehát a szervezéshez önerőnkéből, mert nemcsak üres szóval akarjuk fizetni a népet, hanem tenni is kívánunk érte valamit.

Ha a nép velünk lesz, s nincs okunk az ellenkezőt himni, szerzünk egy diadalmas szép korszakot a vallásosságnak, a hazának, az uralkodó háznak.

Néppárt.

POLITIKAI HIREK

Vitéz asszonyok. Gyergyó-Szt.-Miklós képviselőválasztásra készülődik. A kormánypártnak erős ellenfele van a nemzetipárt jelöltjében. A kormány jelöltje *Matkovits* Sándor, kinek érdekében mindent megtesznek a tisztviselők. A közönség azonban nem hagyja magát kényszeríteni. Kedd éjjel a gyergyó-sz.-miklósi asszonyok a kormánypárti választók ablakait mind beverték. Ha ez nem elég, azt mondják: következik a fejek beverése.

A főrendiház elnöke. A király Szláv József koronaórt a főrendiház elnökévé nevezte ki. Szláv József 1818-ban született Győrött. A szabadságharcban tevékeny részt vett, a világosi katasztrófa után 1861-ig külföldön tartózkodott. 1865-ig visszavonultan élt, de a husvéti cikk után, mint biharmegyei főispán újra a közélet terén találjuk. 1867-ben Weinckheim belügyminiszter mellett államtitkár volt. 1869-ben az Andrássy-kabinetben kereskedelmi miniszter volt. 1872-ben Lónyay lemondása után rövid ideig ő vezette az ügyeket, de nem sokára helyt adott a Bittó-kabinetnek. 1879-ben a képviselőház elnökévé választották, 1880-ban pedig közös pénzügyminiszterre neveztetett ki, mely állásról 1882-ben visszalépett. Még ugyanazon év nov. 30-án koronaórré választották s már évek óta másodelnöke a főrendiháznak.

Különös hírek szállongnak egy hét óta Budapesten. Szólnak azok a hírek a kormánypártban beállott alapos szakadástól, arról, hogy a reformátusok vezérégyénéinek egy része megijedt a kormány felforgató politikájától s arról, hogy a protestánsok a főrendiházban egytől-egyik a gyermekek vallásáról szóló törvényjavaslat ellen fognak szavazni. Mi igaz ezen hírekből, még nem tudjuk, de már keletkezésük is jele annak, hogy az országot jelenleg megnyomorító rendszer recseg, gyanusan recseg.

Az egyházpolitikai javaslatok. A főrendiház egyesült hármass bizottságban elfogadott a vallás szabadságáról, a zsidó vallás recepciójáról, a gyermekek vallásáról és az állami anyakönyvvezetéséről szóló törvényjavaslatokra vonatkozó jelentés.

Uj főrendek. a főrendiház igazoló bizottsága Majláth László, Majláth Gusztáv, Haller Jenő grófokat és Inkey Imre bárót minthogy a főrendiház szervezéséről szóló törvényben megkivánt vagyoni cenzust kimutatták, a főrendiház tagjainak névsorába beiktatta. Egyszersmind törölték a jegyzékből az időközben elhunyt Vilmos főherceget, Somsich Imre grófot és Beinczy Gábort.

Három felirat. A magyar tannyelvű tiszti akadémia felállítása tárgyában három törvényhatóság — Budapest, Kecskemét és Selmecbánya — intézett, az országgyűlés szünetelése alatt feliratot a képviselőházhoz. — A székes főváros felirata kijelenti, hogy egy magyar tannyelvű tiszti akadémia felállítása elé minden magyar érzelmű hazafi lelke vágyódással tekint s hogy az akadémia felállításának elhatározása esetén a székes főváros kötelességének tekintené az intézet létesítését állásához a hazafiai érzületéhez méltó anyagi áldozatokkal elősegíteni. — Kecskemét fölkéri a házat, hogy e hazafias eszme vezetését vegye kezébe, megvalósításának utját egész

hatalmával egyengesse s a költségvetésbe évenként nagyobb összeget vegyen föl mindaddig, míg a magyar tannyelvű tiszti akadémia létesítése biztosítva lesz. Együttal közli a házzal, hogy az akadémia céljára Kecskemét városa 10.000 korona alapítványt tett. — Selmecbánya ugyanily tartalmu kérést terjeszt elő, biztosítván a házat, hogy ehhez a magasztos célhoz erejéhez képest szintén hozzájárul és áldozatot hozni hajlandó.

A főrendiház ülése.

Okt. 3. A vallás szabad gyakorlatáról szóló törvényjavaslat feküdt a ház asztalán. Elsőnek *Schlauch* Lőrinc nagyváradi bitoros-püspök szölt s a javaslatot eltiltja, mert a vallástalanságnak nyit tág kaput, megmetelyezi a családi életet. Tekintetbe kell venni azt is, hogy Magyarország vallásos népe irtózik ily újításoktól. *Csáky* Albin kelt védelmére saját szülőlténnek. Utána *Brankovics* György szerb patriarka itelte el a javaslatot, mely megzavarja a népek és felekezetek nyugalmát. *Szász* Károly kálvinista „püspöknek” kell a vallástalanság, azért el is fogadta a javaslatot. Büszkek lehetnek rá a kálvinisták! *Metianu* és *Popea* oláh püspökök a javaslatot elvetették. *Eötvös* Lóránt védte a kormányt s azt igyekezett volna elhitetni, hogy a jóság és erkölcsi tisztaság nem kizárólag a vallás talajától nő. Őseink bölcsességét dicséri a történet, pedig pogányok voltak. *Szapáry* István tiltakozik az ellen, hogy a magyar honalapítókról mint pogányokról emlékezzenek meg. A honalapító sz. István volt. Ifjabb *Széchenyi* Imre gróf sikerült gúny közt mutatta ki a javaslat gyengeit, melyet nem fogadott el. *Keglevich* István az egyházat támadta, mely mereven ellen áll a javaslatoknak s meg akarja azokat akadályozni.

Holnap, ő felsége nevenapján nem lesz ülés.

„Bizalmam az ősi erényben.”

Bizalmam az ősi erényben, ki intézi ezen szép és magasztos szavakat és kihez?

Magyarország koronás fenkölt királya hű magyarjainhoz.

Mi hát ez az ősi erénye a magyarnak, a melyre szeretett királya hivatkozik, bizalmát abba helyezi? *Vallásosság* s az ezen alapuló hazafiság és a koronás király iránti hűség. Ez a magyarnak földi szentháromsága. S mégis mitől akarják most megfosztani a magyart a szabadelvű kormánypártiak és a 48-as és függetlenségi kormánypártiak? Legdrágább kincsétől, szent vallásától, az által, hogy a vallástalanság törvényét akarják szentesíttetni a koronás apostoli magyar királlyal. Még csak gondolatnak is szörnyűség, hát még valóság-nak! Mert, kinek nincs vallása és ennélfogva, kinek nincsen hazája, a mennyiben az egész világot hazájának tekinti s ki nem akar tudni koronás királyról vagy fejedelemtől? Az anarchista, a kommunista, az internacionalista és a socialista. Tehát ezekkel akarnak bennünket egy akolba szoritani. Krisztus Urunk nem ily akolra gondolt, a hitetlenek az istentagadók aklára, hanem a hívők az Istent imádók akla lebegett isteni szemei előtt, midőn az akolról és a pásztorról beszélt. Minden jónak, szépnek és nemesnek egyedüli kuttforrása a vallás és vallásosság, még az önzetlenségnek is. Ugy bizony édes

szabadelvű uraim. Mert önzetlenül hazát, királyt, embertársát szeretni és szolgálni csak a vallásos ember képes. A vallásos ember még a munkájával is dicséri az Istent.

Önfeláldozásra, hazáért, királyért csak a vallásos ember képes. Legszebb példa erre minálunk magyaroknál Hunyady János élete és működése. Az ország ügyei vezetésében az akkori zivataros, ármányos időben erőt vallásosságából merített, hősiességét a dulo esatákban szintén mély vallásos érzületének tulajdonította és annak is köszönte. A gyöngye, ingadozó, az országból többnyire távol és fogságban levő gyermekkirályllyal szemben még sz. István koronáját is a fejére tehetné volna; ebben őtet senki sem akadályozhatta volna meg, oly nagy volt hatalma és még sem tette, mert mély vallásossága nem engedte, hogy a király elleni hűséget megszegje. Ilyen a vallásos katolikus ember. Bezzeg másként tett volna a protestáns Kossuth Lajos Hunyady János helyében!

S ki volt neki méltó vetélytársa és segédje a vallásos érzület fölkelésében a népnél, a hadseregénél? A lángelkű, tüzes nyelvű Kapisztrán János, ki ugyanannyit tett keresztel a kezében a nép, a sereg lelkesedésének fölkelésére, mint Hunyady a kardjával. Ime, az egyházi és világi hatalom mily szépen megférnek egymás mellett, sőt még hasznára is vannak. De ez csak akkor és ott lehetséges, ha az állam az egyházzal karöltve jár és az állam az egyházat, mint ez most minálunk történik, nem üldözi, még pedig minden ok és szükség nélkül. Hát Branyieskónál keresztel a kezében a honvédek élén ki segítette kivívni a győzelmet az ellenség felett? Ki más, mint a lelkes hazafi, a piarista pap: Erdősy bácsi. Isten áldja porait érte. Ugy-e, hogy a vallás és annak a jelvénye a sz. kereszt, mily szépen megfér a hazafisággal? Ne feledje senki, hogy mi katolikusok tudunk ám a szent keresztel a közben nem csak csatákat nyerni és hazát menteni ha az veszélyben forog, hanem tudunk mi a szent keresztel választást is csinálni, ha szent vallásunk forog a veszedelemben! A szent kereszt ezen harcban is segítségünkre lesz, habár nem püspök viszi is azt elől. Azért caveant consules, azaz vigyázzanak és ügyeljenek a miniszterek, nehogy a hazát veszélybe döntsek.

Mi katolikusok szent vallásunkkal hazát alapítottunk: nem fogjuk túrni, még kevésbé megengedni, hogy azt tőlünk a vallástalanok elvegyék. En ugyan nem hiszem, hogy az ügy idáig fejlődjék, mert a miniszterektől sem szabad ám mindig megtagadni a józan ésszt és végre is miniszternek maradni és lenni sem éppen utolsó dolog.

Azután meg azért sem hiszem, hogy a dolgok ide fejlődhessenek, mert a politikai váltogazdaság katekizmusában meg vagy on irva, hogy a legszélsőbb radikális szabadelvű kálvinista és zsidó uralkodás és kormányzás után, a mely minálunk már jubilált is, okvetlenül következnie kell a józanabb, habár lassubb, de annál biztosabb és áldásosabb előre haladással járó katolikus kormányzatnak.

Es kinek lesz ezen áldatlan harcból haszna? Csakis az egyháznak, mert a harc, a küzdelem összatartásra, a vallásosság növelésére és gyarapítására serkenti az eddig tetlen, egykedvű, lomha, aluszékony hiveit s a győzelmet okvetlenül ki fogják vivni. Mert különben nem volna igaz ama közmondás, hogy „a ki a pápa husából eszik, az meghal”, valamint a másik sem, hogy „megjegyezd azt a napot, a melyen megbántottad a papot”. Azután meg nem tudjátok ti szabadelvű urak, hogy Krisztus az ő szentegyházát kőszidre, sziklára alapította,

a melyet le nem dönthet se kálvinista, se zsidó, még ha az ördöggel szövetezik is.

De azért sorakozzunk mi katolikusok, tömörüljünk, legyünk résen, okuljunk a közel multon, mert miniszterek között is akadhat ám helyel közzel *selma* ember, igaz-e Wekerle és Szilágyi miniszter urak? Ha mi katolikusok szót fogadtuk volna 1872-ben gróf Apponyi Györgynek és megfogadtunk volna böles előrelátás szülte tanácsát, most nem kerültünk volna így bele a csávába. No de se baj, majd kiségit bennünket ebből is a magyarok Istene, csak akarnunk és tennünk kell. Valamint tudnotok kell azt is, szabadelvű urak, hogy Krisztus az ő szentegyházát a világ végeig a Szentlélek védelmére bizta s ez a Szentlélek a mint örködött eddig 1800 éven át szent egyházunk fölött, ugy örködni fog ezután is, nem hagyván örökké szunyadni a kormányosokat.

Volt szentegyházunknak még valamivel hatalmasabb ellensége is I. Napoleonban, nálatoknál szabadelvű törpék, ki VII. Piuszt Rómából elhurcoltatta, egy kis szobába bezáratta, mindenétől megfosztatta, még gyóntató atyját sem engedte hozzá, hogy testben léleken megtörje és engedékenységre bírja a szent atyát. S mi történt? Testben ugyan megtörött a szent atya a sok kínzás alatt, de lelkét meg nem törhette; a fölött a Szentlélek örködött. VII. Pius dicsőségesen vonult vissza ismét Rómába és a világverő hatalmas I-ső Napoleon hatalmától, trónjától megfosztva fogságban költözött a másvilágra. Pedig I. Napoleonnak volt mire támaszkodnia vallás üldözésében: nagy hatalmára, a sok győzelemtől mámorittas nagy seregére, s mégis mivé lett?

Hát ti szabadelvű hősök mire támaszkodtok, mire alapítjátok a ti vallás és egyház üldözéseket szent István birodalmában, Mária országában? Tán csak nem a hivatalos hatalommal és bérenc ujságokkal csinált közvéleményre? Mi ez ellen hivatkozunk a nép szavára, mert a nép szava az Isten szava. Ezzel vesszük fel elletetek a hareot.

Mi katolikusok nem ijedünk meg, de nem is félünk a bihari pontoktól, hogy kormányra juthasson a legszélsőbb konzervativizmusság ismét, mely mikor a kormányból kiesepent, a legszélsőbb vallási radikalizmusig tévedt: el fog jönni az idő és már nem messze van, midőn saját hitsorsosai is be fogják látni, hogy őket is vallásukkal együtt mindig a saját rideg egyéni céljainak, a legsajátabb egyéni érdekeinek használta és áldozta föl. — Mi katolikusok az ördögtől sem fogunk ezentul félni, sem megijedni, habár a nagy taktikussal szövetezett is: mi katolikusok csak az Istent feljük, ki győzelemre segít bennünket legszentebb harcunkban, sz. vallásunk megvédelmezésében.

Tudjuk mi jól, hogy ti szabadelvű urak egyedül a hatalomra támaszkodtok. Tudjuk azt is, hogy ha a hatatomban nem ültök és vallást üldöző jelszóval kel-lene mennetek a választásokba egy más kormány ellen, mely a vallásüldözést magától elutasítja, közületek a 67-es alapon se Tisza, se Wekerle, se Szilágyi az új országgyűlésbe nem lennének magukat képesek beválasztatni, legfőlebb csak mint 48-as és függetlenségi kormány-párt lehetnének újból képviselők Justhékkel és Ötvösékkel, de csakis szélsőbali tiszta kálvinista kerületekből. — Hogy ez így van, azt láttuk a legutóbbi választáskor Pozsonyban, a hatalmas Szilágyi miniszter urnál, ki kicsibe mult, hogy mint miniszter el nem bukott. — Hát Tisza Pista ur, mily későn és ki által jutott be a képviselőházba! Annak csak Bende püspök ur, az ő katolikus pártfőgője volna a megmondhatója.

Hát a jelenlegi kormány hű csatlósáival mi lenne? Azokból az új kormány akarata ellen egy se jönne be többé országos képviselőnek. Csinálhatnának aztán egyházi politikát akárhol másutt, a jövő század részére; Tisza, Szilágyi és Wekerle urak ellenzékiességétől az eddig viselt dolgaik után ugyan ne ijedjen meg de senki se. Igy néz ki nagyipáju de kevés dohányu szabad-
elvé politikuskok, a ti nagyhatalmatok a közeljövőben.

Azért hát ne tessék azzal a kormányadta nagyhatalommal s ezen kormányhatalommal csinált hivatalos közvéleménnyel oly nagyra lenni! Ismerjük ám mi annak a kuforrását közelebbről és jól tudjuk, hogy az csak szappanbuborék. — Aztán meg tessék azt elhinni, hogy a valódi, nem a csinált, hanem mint mondom a valódi a felre nem vezetett, meg nem fertőztetett közvélemény sem Wekerle urat (tekintve az ő pénzügyi alkotásait: regáleválság, valuta rendezés s.-a.-t.) sem Szilágyi miniszter urat (tekintve az ő jogügyi alkotását p. az 1894. XVIII. és XIX. törvények) melyeket még magyarra kellene fordítani) nem tekinti oly nagy érdemeket szerzett egyéneknek, mint ők azt magukról tán hiszik, hogy őket egyáltalán nélkülözni nem lehetne!

Aztán meg a közjogi alap megvédése sem szorult ezután egyikükre sem. Védi azt most már eleget a 48-as és függetlenségi kormánypárt s a hol támadó nincs, ott védelmezőre sincs szükség s így mégis csak igaza volt úgy látszik a berlini volt nagykövetnek; ő már akkor belátott a politikai boszorkány-konyhába, a hol ugylátszik Tisza Kálmán, Szilágyi Dezső, Eötvös Károly és Juszt Gyula voltak a főszakácsok s mi csak most kezdjük ezt érteni és belátni.

Mi katolikusok bizunk határtalanul a mi alkotmányos királyunkban; mi erősen hisszük és reméljük, hogy a jelen vallástalan törvények nem fognak szentessé tenni, mielőtt a nemzet, melyet azok iránt eddig nem kérdeztek meg, új választások által megkérdezve nem lesz. S ezen hitünk s reményünkben készülünk a kemény harcra, a döntő csatára, még az esetben is, ha az új választások vezetése, — amit nem tudunk hinni, — a jelen kormányra bízának is. Mi föl vesszük a kemény harcot még pedig a legnagyobb bizalommal, a legjobb kilátások mellett, mert a nép velünk lesz. A nép belátta már azt, hogy a meddig fuvar és napidíjért, eszem-izsomért választott magának képviselőt, addig az a nép nem is kívánhatta megválasztott képviselőjétől, hogy az ő érdekeit képviselje, mert az a képviselő az ő képviselőségét a néptől megvette, a nép azt neki eladta azzal ő szabadon rendelkezhetett, de nem ám a nép, hanem az ő legsajátabb érdekében, mert az neki sokjában volt.

A nép már észere tért s tudja azt, hogy a választás árát, a mibe az a kormánynak került, az adóban a népnek kell ismét visszafizetni.

Azért a nép a jövő választásnál velünk fog tartani, a néppárttal; néppárti képviselőket fog választani napi és fuvardíj, eszem-izsom nélkül, mert tudja, hogy akkor a terhe is kevesebb lesz.

A nép velünk fog tartani a néppárttal és már országos hangoztatja, hogy a jövő választásnál néppárti képviselőt választ, hogy végre valahára az országgyűlésen a nép érdeke is képviselve legyen, ne csak mindig az uraké, kik a mint a nép mondja, a népet már mindenétől megfosztották és most végre szent vallásától, sanyargatott, kétségbeesztő helyzetében ez egyetlen reményétől és vigasztól is meg akarják fosztani; de azt a nép nem engedi. Többé politikai kufárokat nem fog választani, tartozzanak azok akár a szabadelvé kor-

mánypárthoz, akár pedig a 48-as és függetlenségi kormánypárthoz, nem fog választani pedig azért sem, mert szent vallását nem hagyja, hogy koronás királyának legyen ezután is mire hivatkozhatnia: az ősi erényre.

Dr. Bakonyi Elek.
ügyvéd.

Kisértetek a királyi várban.

Egy svéd ujság nyomán több külföldi lap nem rég azt a hírt közölte, hogy a stockholmi királyi vár hemzseg a kisértetektől és hogy alig mulik el nap, a melyen a várak egyik vagy másik lakója ne találkoznék kisértettel. A dolog különben nem új; a stockholmi királyi várak híres arról, hogy több kisértet lakja, mint közönséges ember s már évek óta a legfuresább hírek szivarognak ki ebből a fényes palotából. Erről szól az a tudósítás, melyet a kopenhágai *Danebrog* egyik legújabb számában stockholmi levelezőjétől közöl. Ez a levél így szól:

Még mindig erősen él az a rég elmúlt időkből való monda, hogy XI. Károly egy éjjel a régi stockholmi kastély nagytermében kisértetet látott, a mely azt mutatta meg neki, a mi számos évvel ezelőtt III. Gusztáv király uralkodása alatt történt.

A király e látománnyól annyira megijedt, hogy a kastélyt lerontatta és helyébe újat építtetett. De ez semmit sem használt, mert a régi kastély kisértetei átköltöztek az új királyi palotába és időközönként furesa hírek szállingóztak azokról a do'gokról, a mik az új épületben történtek.

Ezek a hírek most új életre támadtak, mióta a dán trónörökös, kit mi svédek Szesszán-nak hívunk, férjével és idősebb gyermekeivel vendégképpen itt időzik. XV. Károly leányának nagy népszerűsége természetesen hozzájárult ahhoz, hogy a mendemonda iránt olyanok is érdeklődjenek, a kik öfféle történeteket szármalmas és hitetlen mosolylyal hallgatnak meg.

Hadd mondjam tehát el az önök olvasóinak, hogy az utóbbi napokban mi mindenről beszéltek Stockholmban.

A királyi fenségek itt időzésük alatt a stockholmi királyi palotában laktak, melyben Oszkár király a téli évadot szokta tölteni. A palota igen nagy, körülbelül akkora, mint s kopenhágai Christiansburg, gyönyörűen fekszik és ritka fényvel van felszerelve.

Már a dán trónörökös-pár megérkezését követő éjjelen az történt, hogy a dán urak egyike, kik a trónörökös kisérétéhez tartoztak, egyszerre fölébredt s az az érzése támadt, mintha valaki vállon ragadta és ágyában felültette volna. Ugyanabban a pillanatban pokoli láрма ütötte meg a fület, mintha szobája csupa zajongó emberrel volna teli, s úgy tetszett neki, mintha fegyverek esőrenését és selyemruhák suhogását hallotta volna. Semmit sem láthatott, miután sötét éj volt körülötte és tudta, hogy gyufa nincs a szobában. Egy pillanatig feszült figyelemmel hallgatódzott s azután megkísérelt lefeküdni, de megint azt érezte, mintha valaki vállon ragadná és újra kénytelen volt fölegyenesedni. Megint pokoli láрма támad körülötte és ez így ment körülbelül fél óra hosszáig. A zaj azután lassankint elgyengült és végül egészen megszűnt.

A dán főur természetesen másnap reggel nem akarta furesa kalandját elmondani, de kénytelen volt vele, mert a királyi vendégek egyike, János herceg ö fensége (a dán király öcsese), kinek szobája közvet-

lenül az övével volt határos, b lépett hozzá és azt kérdezte tőle, vajjon tudott-e az éjjel aludni, mert hiszen fél óra hosszáig oly pokoli lármá volt, hogy még a süket is fölébredt volna tőle.

Ugyanaz nap este a dán trónörökösne, Loviza hercegnő, fényesen megvilágított szobájában ült és éppen levélíráshoz akart fogni, midőn egyszerre kinyílt a szoba ajtaja. A trónörökösne azt hitte, hogy egy szolga lépett be és megkezdte a levél írását; de miután senki sem közeledett hozzá, visszafordult és egy férfi alakot pillantott meg, mely az ajtó küszöbén megállott; fején sötét sapka volt; arca furesza benyomást tett a hercegnőre, annyival inkább, mert szuró tekintetét mereven rászógezte. Azonban a hercegnő nem vesztette el lélekjelenlétét, hanem felkapott íróasztaláról egy karos gyertyatartót, fölkel és az alak elé ment, mely lassankint hátrált. A hercegnő három termen át követte az alakot, mely végre a harmadik szobának egyik falán át eltűnt.

A hercegnő másnap reggel elmondta Oszkár királynak az esetet, a ki Lovizát nagyon megdieserte nyugalmáért és lélekjelenlétért, a mi egyébiránt a Bernadotte-család mindegyik tagjának sajátja.

Néhány nappal utóbb egy estén Keresztély herceg, a dán trónörökös-párnak legidősebbik fia, néhány urat fogadott termeiben. Miután a társaság jóideig együtt volt, a herceg fölkel és a szobába ment, melyben nem égett lámpa. A herceg néhány másodperc múlva visszavért vendégeihez, a kik azonnal észrevették, hogy a herceggel történt valami. A herceg eleinte mély hallgatásba burkolózott, de vendégei addig nógatták, míg végre elmondta, hogy a szomszéd szoba zsufolva van emberekkel, ugy, hogy alig volt képes a tömegben keresztül vándorolni; bármerre fordult, mindenütt emberekbe ütközött.

A legutolsó esték egyikén, mielőtt a dán uraságok elutaztak, az egész királyi család szűkebb körben együtt volt. A társaság több tagja kártyázott. Gusztáv svéd trónörökös egész este rendkívül jókedvű volt s folyton tréfált és enyelgett a társaság többi tagjaival; de egyszerre elhallgatott, homlokát veríték-csöppek borították el, egyszerre fölugrott helyéről és lázasan sétált a szobában föl s alá, aztán újra leült és folytatta a játékot. De csak egy pillanatig maradt ülve, aztán hirtelen újra fölkel és arra kérte az urakat, hogy hagyják abba a játékot. Aztán elmondta, hogy a mikor első ízben fölkel, egy alak több perc hosszáig állott mellette s hirtelen meghuzta a fülét. Mikor aztán leült, az alak újra oldalán termett, de mihelyt a trónörökös fölkel, az alak egyszerre eltűnt s ugy rémlett neki, mintha a föld nyelte volna el.

Loviza hercegnő mindazokat, a mik vele és a királyi család többi tagjaival megestek, részletesen megírta a walesi hercegnőnek, kire ezek az események igen mély benyomást tettek.

Balgatagságok és ellenmondások egyes vallási kérdések megbirálásában.

A religio vagyis a vallás az embernek legfontosabb ügye. Csak ennek segélyével vagyunk képesek életünket minden viszonyok között türhetőleg rendezni, s egyedül a vallás nyújthat nekünk üdvös gyógyszereket ama társadalmi bajok ellen, melyek a emberi társadalmat jelenleg fenyegetik.

És mégis mily fanatikus, vakbuzgó gyűlöletet észlelünk egy részről és mily közönyt más részről a religió és minden iránt, ami vele összefüggésben áll! Némelyek azon férfiak közül, kik hivatásuknál fogva kötelezve az emberiség javáról gondoskodni, azt tartják, hogy ők teljesítik kötelességüket és érdemet szereznek maguknak, midőn a religio ellen küzdenek és minden módon törekednek a vallási befolyásokat zsbasztani, akadályozni és korlátozni.

Azt vélik napjainkban is a tudománynak némely hivatott képviselői, hogy Isten létének és az emberi lélek halhatatlanságának megtagadásával nagy bölcseséget hirdetnek.

Hogy a világ eredetét és csodás rendjét az életelen anyagnak véletlen hatására visszavezethesse a tudós természetvizsgáló, nagyon ért hozzá oly képtelenségeket hozni fel, melyek nemcsak a tudománynak, hanem az értelmes gondolkozásnak is gunyjára vannak. A nagy tudomány fitogtatásával azt törekszik bizonyítani, ami a józan emberi értelemre nézve megfoghatatlan, t. i., hogy a holt anyag élő lényeket hoz elő és hogy az anyag, amely maga sem tud gondolkodni, gondolkodó lényeket létesít.

Mikép képzelheti azt magának valaki, hogy az ember boldogságát előmozdítja és magasabb tökélyre vezeti, ha ezt legmagasztosabb jelességétől megfosztja, méltóságát megsemmisíti s őt a barommal egyenlő fokra állítja? Oly emberek társasága, kik magukat állatoknak tartják, csakis elállatiasodhatik.

Egy jelentéktelen betegségnél az embereket a legnagyobb távolság sem tartja vissza attól, hogy a leghiresebb orvosnál bajuk enyhületére gyógyszert ne keresse; minden anyagi vállalatnál a legnagyobb ovatossággal szoknak eljárni; ellenben a vallási kérdések megítélésénél, melyeknek reájok nézve végtelen horderejük van, sokan megfoghatatlan önámításukban azt hiszik, hogy az okosság minden szabályát mellőzhetik, melyeket pedig a földi élet legesekélyebb ügyének elintézésénél is figyelembe vesznek. Sőt még díesekesznek is vele, hogy a religio dolgában a közönynek hódolnak. De ez a fitogtatott részvétlenség, egykedvűség esztelen és oktalan: mert csak oly ember, ki az önszeretetet szívében elfojtja és a józan gondolkozásról lemondott, követheti a vallás kérdéseiben az ugynevezett közönyösségnek elveit. E kérdések az emberre nézve oly horderejűek, oly fontosak, hogy még a legbátrabbat is megrendítik, ha ezekről nyugodtan s komolyan elmélkedik. Csak az esztelen maradhat egykedvű, közömbös, ha ez hangzik feléje: „Örök boldogság vagy boldogtalanság a te sorsod, mely neked egy egész örökkévalóságra nézve felállítatik; vigyázz tehát, hogy azt az ösvényt el ne hibázd, amely téged a boldogsághoz vezet”. — Ily gondolatnál üdvös félelemtől megragadtatni, bizonyára nem a gyengeség és kislelkűség jele. — Itt nem bátorságról és hősiességről van szó, itt nincs kilátás valami vakmerő küzdelemnek a szerencsés kimenetelére; mert te, gyarló ember, itt a Mindenhatóval állsz szemben, ki előtt a föld az ő alapjaiban megrendül. Ő állítja eléd a kérdést, ha alkalmazkodni akarsz-e vagy nem az ő akaratához, melyet ő kinyilatkoztatásában tudtadra adott? Tied a választás, a te elhatározásod szerint esnek a kockák és azzal a te sorsod is el lesz döntve.

Mások, kik a vallásgyakorlat kötelmét az emberre nézve ugyan beismerik, azon téves véleményben vannak, hogy minden vallásban, minden hitben lehet üdvünket munkálni, mert állításuk szerint minden kereszt-

tény vallás Isten előtt egyenlő jogosultsággal bír. Ez elméletre támaszkodva, azon kötelesség alól, hogy e fontos ügyben az igazságot kipuhatólják, fölmentve érzik magukat. — De ha különböző vallások jelentkeznek, melyek a legfontosabb tanokban és követelményekben egymással ellenkeznek, azok csak nem lehetnek mind igazak. Hogyan lehetne a tévelynek és igazságnak, Isten előtt ki az örök igazság, egyenlő jogosultsága? És, ha a jó Isten a módozatot, mely szerint neki szolgáljunk, szorosan meghagyta, nem fog ő akkor rendeleteinek, parancsainak a mi részünkről való megtartásával gondolni? az képzelhetetlen.

Mivel a jó Isten az ő szent akaratát erre vonatkozólag a kinyilatkoztatásban világosan tudtunkra adta, a katolikus szentegyház nem érvényesíti e főnti véleményét és tőle minden jogosultságot eltagad. Mert tudja s teljesen meg van arról győződve, hogy egyedül ő az igaz és Krisztustól alapított szentegyház; bátran lép tehát az egész emberi nem elé azzal a követeléssel, hogy az ő közösségéhez csatlakozzék, az ő hitét vallja és kövesse. Ő ezt jogosultsága öntudatában kötelességének tekinti, amelyről soha le nem mondhat. Ha valamely egyházi közönség hasonló bátorságra nem emelkedhetik, akkor azáltal saját halálos ítéletét mondja ki, a mennyiben közvetve beismeri, hogy ő nem a Krisztus, az Istenfia által alapított egyház.

Ez oknál fogva a katolikus szentegyház *Sz.-Cyprian* nevezetes mondatát magáévá tette: *Extra Ecclesiam nulla salus*, „az egyházon kívül nincs üdv”. Midőn a katolikus szentegyház e mondatot magára alkalmazza, hogy az ő hittanának elfogadására vonatkozó követeléssel a népek elé lépjen, akkor a következő gondolkodás határozottan az ő részén van; mert ő abban a helyzetben van, hogy ezen nevezetes mondat jogosultságára nézve alapos megokolásokat hozhat föl. Igényeinek jogosultságát és megerősítését bebizonyítja Krisztus tanításából és rendeleteiből, a jövődölések beteljesedéséből, az ő szakadatlan fennállásából közel 19 századon át, számtalan csodából, melyek az ő területén történtek, tanítása tisztaságából, a szent életből, mely sok tagjaiban nyilvánult, az erkölcsök megromlásából, amelybe azon népek estek, kik között azelőtt munkálkodott és jelenleg befolyását nem érvényesítheti.

Jóllehet a fenti mondat csak szükséges és magában érthető következetességet foglal magában, mégis oka lett ez a katolikus szentegyházra nézve keserű szemrehányásoknak és nemtelen megtámadásoknak, az ő ellenségei részéről. Vádolják ezért szigorúságról és türelmetlenségről azon ráfogással, hogy minden más vallásu embert elkárhoztat. De e vád minden megokolást nélkülöz. Ugyanis a katolikus szentegyház ezen felhozott tétel által semmi mást nem akar, mint az ő jogosultságának, az emberi nemmel szemben határozott kifejezést adni, anélkül, hogy legkevésbé gondolna arra, hogy valamely ember fölött kárhoztató ítéletet mondjon. Valamint a büntető törvénykönyv fenyítő kiszabásai által senki sem érzi magát megsértettnek ha senkinek sem vétett, ép oly kevésbé érezheti magát sértettnek a fent idézett mondat által, ha a hit terén nyugodt öntudattal bír. Hogy az érintett mondat felre ne értessék, kell, hogy ennek tartalmát és alkalmazását megvilágítsuk.

E tétel jelentősége magában világos és nem szükséges szélesebb megváratatot. De ha egyes emberre alkalmazandó volna, akkor bebizonyítandó, hogy ő önbűne miatt nem tartozik az igaz szentegyházhoz. Ez esetben a fenti tétel teljesen megegyez Krisztusnak ismeretes mondásával: „Aki nem hisz, már elítéltetett”.

De e kérdés fölött, vajjon az ember bűnös vagy bűntelen tudatlanságban van-e? az egyház maga nem hoz ítéletet, hanem a mindentudó jó Istenre bizza az e fölötti döntést. Mindenkinek erről saját lelkiismeretével kell tanakodnia, mert e szerint fogja őt a jó Isten megítélni.

Ha a katolikus szentegyház ellenségei harcra készülnek ellene, akkor előbb légvárakat szoktak maguknak építeni, hogy ezek támadásaiknak biztos céljainul szolgáljanak. Ők ugyanis ábrándozásuknak csakképét úgy hirdetik, mintha ezeket a katolikus szentegyház tanítaná. Azután bátran megragadják a fegyvereket, hogy ezen általok felállított hamis tanítások ellen harcoljanak és heves küzdelemben saját esztelenségekkel vívódjanak, vagy mint néhai Don Quijote lovag ur a szélmalomokkal küzdjenek, melyeket ők, úgy mint ez, ellenséges óriásoknak tartottak, amiért azután szintén úgy, mint az említett hős, kimerülten a csatatéren maradnak.

Az eredeti bűnről szóló keresztény tan és az emberi nemnek általános elfajulása bizonyára nagy titok, melyet az emberi értelem teljesen meg nem oldhat, de kevésbé megfejthetetlen ránk nézve, mint nélküle az ember és az emberi nem története. Annak, ki az eredeti bűnt tagadja, az egyes ember élete és az egész emberi nem története a rejtélyeknek és ellenmondásoknak oly zür-zavarát nyújtja, hogy önmaga és az emberi nem felől kétségbe kell esnie. Aki az emberélet elmékedésénél és a világtörténet tanulmányozásánál nem ezen örökölt elfajulás elfogadásából indul ki, az nem értheti sem az embert, sem a történetet; ő sehol sem fedez föl rendet, sem igazságosságot és a történelem csak úgy tűnik fel előtte, mint valami megfejthetetlen kimenetelű dolgoknak (katasztrófáknak) a sorozata, mivel ezeknek okai előtte elrejtve maradnak.

Egy nevelő, ki az eredeti bűnt el nem fogadja, nem működhetik az ifjuság javára; mert aki a beteg egészséggé akarja tenni, annak mindenekelőtt tudnia kell, hogy ő neki beteggel van dolga, kivel egyáltalában nem szabad úgy elbánnia mint egészséggel. Ez okból elő is mozdítja a hitnélküli nevelés az ifjuság szívében a szenvedélyeket, a helyett, hogy ezeket elnyomná. — amint ezt fájdalom! jelen szerencsétlen korban valtfig tapasztaljuk, amelyben nem tartják meg azt, hogy „Nincs oktatás nevelés nélkül és nincs nevelés vallás nélkül”.

Az újabb böleselők, kik az eredeti bűnről szóló dogmát, hitágazatot elejtik, egy rendszert a másikra halmoznak, anélkül, hogy igazi eredményhez jutnának, mivel önmaguk eloltják azt a világosságot amely őket az igazság ösvényére vezethetné. Azért nem kell esodálkozunk, hogy némelyek eltűntek mély szomorúságban és kétségbeesésben fejezik be és mások az igazság utáni puhatólásban teljesen kifáradnak, hogy Epikurral a kényelmes élvezetet, mint ama legfőbbet, mit az ember elérhet, magasztalhassák.

A felekezetek elüljárói még mindig nem szűnnek a szentek tiszteletéről szóló tant a katolikus szentegyháznak szemrehányásként felhozni jóllehet a szentek tisztelete, amint ezt az egyház gyakorolja, az emberi szívnek valódi szükségleteül tekinthető. Vajjon a legnemesebb embereknek kitűnő erényei ne kötelezzenek minket a becsülés és tiszteletadásra? Ugyhiszem a közönséges életre senki sem véli magát azáltal lealacsonyítani, ha magas erényességgel bíró személyek iránt mély tiszteletet és elismerést tanusít. — De a katolikus szentegyház csak olyan embereket tart szenteknek, kik az erényességnek legmagasabb foka által kitűntették

magukat és e mellett még azzal az óvatossággal él, hogy a böles Solonnal senkit halála előtt boldognak nem hirdet, jól tudván azt, hogy a gyenge ember míg e földön él, az őt folyton környező veszélyek miatt, még mindig letérhet az erény útjáról. Csak aki a próbát mindvégig megállotta, azt szokta a katolikus szentegyház a szentség címevel ékesíteni.

A legrégebbi időktől fogva a művelt népeknél mindenütt szokásban volt, a nagy férfiak emlékére, kik tudomány vagy művészet által, sőt még kik a kegyetlen fegyverforgatásban is kitűntették magukat, szobrokat emelni, hogy hírnevök a későbbi századokon át is fennmaradjon. Miért akarják tehát rossz néven venni, ha a katolikus szentegyház az ő hőseinek dicsőségét hasonló módon fentartani és terjeszteni igyekszik?

Az erklyetisztelet is, mely által a szentek testi maradványainak mély tisztelettel adóznak, a józan értelemnek követelményeül tekinthető. Némelyek azok közül, kik e tiszteletet ocsárolják, ép úgy gyakorolják ezt, mint a katolikus szentegyház, azon különbséggel, hogy az ő tiszteletök oly személyekre terjed ki, kik ezt kevésbé érdemlik meg. — Az emberek természetes érzések által vezetve, minden korban nagyra-beesülést tanúsítottak azon tárgyak iránt, a melyek kedvelt személyekkel összeköttetésben állottak.

Nem kevésbé nyilvánítja a szentek segítségül hívása is az emberi szívnek valódi szükségletét. Ez is megállhatja az ész próbálatát. — Alig van ember, aki életén át már többször ne érzett volna szívében egy önkéntelen, magától támadó ösztönt, hogy másokért közbenjárjon. — Ha a hozzánk közelállókat, nagy veszélyben lenni tudjuk, azonnal indítatva érezzük magunkat, ha másképp nem lehet, imánk által nekik segítségökre sietni. Az anya könyörög beteg gyermeke felgyógyulásáért; a háboru borzalmas napjaiban megtehetnek a minden vallásu templomok ájtatoskodókkal, hogy azoknak megszabadításáért esedezzenek, kik az ütközetnél halálveszélyben forognak. — E tény ama meggyőződésnek és bizalomnak a kifejezése, hogy maga a bűnösök szó-szólása is e földön hatást gyakorol és Istennél meghallgatást fog találni. — Mikép lehet tehát azt esztelenségnek tartani, ha mi a szenteket, — kik a minden jámbor halandó ember számára kitűzött célt, az örök üdvösséget, mely a jó Isten színről-színre való látásában áll, már elérték, — segítségül hívjuk?

Korunk vallás elleni gyűlölete által némely államokban a törvényhozás terén megjegyzésre méltó ellenmondásokba keveredett. A társulás szabadalmáról a törvények által kezeskedve van a legtágabb értelemben. Vannak mindenféle egyesületek, kereskedelmi és üzleti társulatok, szórakozási egyletek, irodalmi és művészeti vállalatok. Némely szövetségek a legszemtelenebb módon zsebelték ki a megcsalt népet. Maga a feslettség, a kicsapongás is örvend itt-ott a rendőri ótalomnak, ha csak a nyilvános illedelem nagyon is arcátlanul nem sértetik meg. De ha emberek a legnemesebb célokra egyesülnek, hogy a világ zajától háborítlanul gyakorolhassák a vallás boldogító tanait, a szenvedő emberiségnek, a betegek ápolása, a vesztőkre hagyott gyermekek gondozása, nevelése által segítségökre legyenek, és az inséget minden személyi érdek feladásával enyhíthessék: akkor azt tartják, hogy ezt nem lehet eltűnni. (?) Némely országban ezen ferde törekvések miatt kénytelenek valának a legerényesebb s így legjobb emberek hazájukat elhagyni és mint a gonosztevők, idegen országokban menedékhelyet keresni.

Hogy az állam kötelekéhez tartozók iránti ezen egyenetlen különszerű bánásmódot igazolhassák, ment-

ségül azt hozzák fel, miszerint csak a vallásos tulkapásokat akarják meggátolni és hogy ezen eljárás által a katolikus anyaszentegyház szabadsága rövideget nem szenved. Persze, hogy a katolikus szentegyház azért nem fog még tönkre menni, habár egy időre a vallásos társulatokat, a szerzetes rendeket nélkülöznie is kellene. De a katolikus szentegyház nem csak egyedül a szigorú rendeleteket és parancsokat akarja megtartani, hanem az ugynevezett evangéliumi tanácsokat is (a melyek: az önkéntes szegénység; az örökös tisztaság; és a tökéletes engedelmség.) hogy ekkép az isteni Megváltó akarata az emberiségen teljesen véghez vittessék. Avagy Krisztus e tanácsokat oly célból adta, hogy senki se teljesítse? — Mikép gondolható, hogy keresztény hittel bírjunk, ha oly embereknek, kik az isteni Megváltó közvetlen követésére el vannak határozva, akadályokat gördítünk, hogy ezen elhatározásukat végre ne hajthassák?

Több hasonló esztelenséget is lehetne még elősorolni, amelyekből a vallási kérdések megítélésében való ellenmondások kiviláglanak; de amugy is hosszúra terjedvén már ez értekezésünk, azért azzal fejezzük be, hogy az igaz hívó rendületlenül hű marad az Istenfia alapította egyedül igaz és üdvhozó szentegyház tanításához, habár az Istentől elfordult, eszeveszett romlott világ gunyja és bősziúsága szövetségelt is ellene; mert ismeri a valódi római katolikus hívó Krisztus azon ígérését, hogy egyházával bend a világ végeig s így tudja azt is, hogy ha a pokol hatalma, ha e kárhozat helyének minden hajduja és e földön levő nyitott szemmel oda iramodó cinkostársa feltámadnak is ellene, erőt nem vesznek rajta! — Igen megtámadni, üldözni, ostromolni lehet Krisztus szententegyházát, — de legyőzni, megsemmisíteni soha!

†.

TÁRCA

A muzsikus meséje.

I.

Huszonkét év előtt polgárháboru dult Spanyolországban.

Don Carlos és Izabella vetekedtek a koronáért. A spanyolok két pártra szakadtak s bőségesen folyt a vér a testvérharcokban.

Volt egy jó barátom, Ramon Gameznek hívták. Hadnagy volt a vadászrezdben, a melyben magam is szolgáltam. Sose ismertem olyan derék embert, mint ő volt. Együtt nevedtünk, együtt harcoltunk száz ütközetben, együtt akartunk meghalni a csatatéren a szabadságért küzdve. Oh! ezerszer jobban dobogott az ő szíve a szabadságért, mint az enyém vagy az egész hadseregé.

De a mi főparancsnokunk valami sértést követett el Ramonon. Csúful visszaelt felsőbbségével, hogy még a legszelidebb embert is vérig sértette volna. Így hát kénytelen volt a vadászhadnagy szökve elhagyni barátait s alárendelt létére megölni fellebbvalóját, az ezredet...

Se kéréseim, se fenyegetéseim nem hatották rá... Már elhatározá, hogy megteszi, atmegy az Izabella seregéből a Carlisták közzé.

Ez időtájt ép nyílt táborban voltunk, három mért-földnyire az ellenségtől. Éjjel volt midőn Ramon dezertálni akart. Esős, hűvös, szomorú idő, a milyen rendszeren a csata előtti nap.

Éjjélkor Ramon belépett sátoromba. Én aludtam.

— Basilio, — suttogá fülemhez hajolva.

— Ki az?

— Én vagyok. Isten veled!

— Már mégy?

— Igen! — Áldjon meg az Isten! S megfogta kezemet. — Hallgass reám! — folytató. — Ha reggel, amint hiszem, csata lesz, találkozunk a harctéren . . .

— Tudom . . . De azért jó barátok maradunk . . .

— Persze! Ha tán találkozunk, átkaroljuk, megöleljük egymást és . . . aztán összecsapunk. Én biztosan elpusztulok ott a csataterén, mert egyenesen nekironok a derékhadnak, hogy az ezredesig vágghassam át magam. Te Basilio, ne nagyon erőlködjél odakünn, az útközetben . . . A dicsőség ugyanis csak hamu, füst.

— Hát élni . . .

— Igazad van. Iparkodjál, hogy kapitány lehess — kiáltott fel Ramon. — A fizetés, meg a hatalom, az már valami . . . De én, aki már elpipáltam az életemet! . . .

— Kegyetlen beszéd! viszonzám én leverten.

— Ne felej, mindketten tuléljük a csatát.

— Akkor jöjjünk össze valahol utána.

— Hol?

— A San Nicolas kolostornál. Éjjel után egy óra-kor. A ki nem lesz ott, az meghalt. Akarod?

— Nem bánom.

— Akkor hát Isten veled!

— Isten veled!

Megöleltük egymást, s Ramon eltűnt az éjhomályban.

II.

A mint vártuk, az ellenség másnap támadott. Véres volt a csata. Eltartott délután háromtól, a mig be nem sötétedett.

Ugy öt óratájt az én csapatomat hevesen támadta az ellenség egy dandára. Ramon vezette. Már kapitány volt, s a carlisták fehér sapkája ott ékeskedett a fején.

Tűzet! kiáltottam én is, Ramon is.

Majd pedig szuronyra mentünk. Mi győztünk s Ramon menekült csapatostul. De még előbb, küzdelem közben lelőtte a mi ezredesünket, a ki miatt — mint mondtam — átpártolt az ellenséghez.

Hat óra tájt ellenünk fordult a szerencse. Én csapatommal futásnak eredtem, de utólértek bennünket s kénytelenek voltunk megadni magunkat. Fogoly gyanánt vittek a legközelebbi városba, melyet a háború kitörése óta a carlisták birtak s a hol engem — úgy hittem, mihamarabb kivégeznek.

III.

Éjjel után elütötte az egyet a toronyban. Ott kellett volna lennem a San Nicolas klostornál. A faluházának nyirkos börtönébe voltam zárva. Barátom után kérdezősködtem az őrnél.

Ezt felelte: Hatalmas ember most! Megölte az ellenség ezredesét, de a csata vége felé eltűnt, s nem tért vissza se ő, se csapata.

Istenem! mennyit szenvedtem, hogy aggódtam azon az éjjelen.

Végre megvirradt. Egy pap lépett be a börtönbe. Társaim még aludtak.

— Halál? — kiálték, a hogy megláttam a szent atyát.

— Igen! — felelé szomoruan.

— Már is?

Nem! Három óra múlva.

Néhány perc múlva társaim is fölébredtek. Volt aztán sirás, jajgatás, káromkodás, csak úgy zugott belé a börtön.

Az utolsó három órában nem gondoltam másra, mint Ramon barátomra.

A carlisták kivetkőztettek egyenruhából, egy ócska elrongyolódott köpenyt adtak rám s egy szakadt sipkát nyomtak a fejemre.

Igy vonultam ki huszadmagammal halálra. Csak egynek kegyelmeztek meg, mert muzsikus volt. A carlisták az időtájt minden muzsikusnak megkegyelmeztek, mert hiányos volt a bandájuk.

Négyszögbe állott fel a katonaság. Minket a közepre vezettek. Én voltam a tizenegyes szám, tehát én leszek a tizenegyedik halott.

Megkezdődtek a lövések. A dörgés megfagyasztotta ereimben a vért. Szemeim kimeredtek, nem láttam társaimat elesni. Megzavarodtam, a harmadik lövésre meg-hibbant az eszem.

Oh, azok a puskaropogások örökre itt zugsnak a fülemben s itt sajognak a szívemben.

A lövések egyre dördültek. Most! — gondolám — most! Keresztet vetek hirtelen . . . de érzem, hogy nem ért golyó, ott állok ép testtel.

Most! — gondolám újra. Érzem, hogy megragadnak vállaimnál, elvonszolnak s a fülembé kiáltanak . . .

Lerogytam. Nem gondoltam többé semmit. Mintha álom nyomott volna el. Azt álmodtam, hogy rám is löttek s . . . meghaltam.

IV.

Sötét helyen tértem magamhoz. Egy árny, a börtön homályánál is sötétebb árny hajolt fölem. Ajkaimról egy név lebbent el: lázamnak, örületemnek csökönös gondolata.

— Ramon!

— Mit akarsz? — kérdé az az árny, mely mellett állott.

— Istennem! — kiálték — hol vagyok? A másvilágon?

— Nem? — felelé ugyanaz a hang.

— Ramon! Élsz még?

— Élek!

— És én?

— Te is.

— Hol vagyok? A San Nicolas kolostorban? Nem vagyok fogoly? Mindent csak álmodtam?

— Nem! Basilio. Nem álmodtál semmit. Figyelj!

V.

Mint tudod, tegnap végre szerencsésen megöltem az ezredeset. Boszút álltam. Dühötől örüiten folytattam az öldöklést késő estig, a mig csak egy lélek volt a csataterén.

Mikor kisütött a hold, te jutottál eszembe. A San Nicolas klostrom felé siettem, hogy ott rád várjak. Csak egy tíz óra lehetett. A találkozás pedig egy órára volt kitérve. Elszunyadtam s mélyen aludtam. Egy óra felé fölébredtem, de egyedül valék.

Hát veled mi történt? kérdezgettem magamban. Kettőt is elütötte . . . hármát is . . . négyet is . . . Kinos éjszaka volt!

Te nem jöttél. Bizonyára meghaltál. Szürkülni kezdett. Elhagytam a kolostort, hogy csapataimat keressem fel. Fényes nappal volt, mikor ideérkeztem. Már mind azt hitték, hogy elpusztultam a csatában. A hogy megpillantottak, elibem futottak, megöleltek. A tabornok is kitüntetett.

Közvetlen

Csakhamar megtudtam, hogy huszonegy foglyot fognak ma lelőni. Egy sejtelem fogott el. Talán Basilio is köztük van! — villant meg agyamban.

Eszeveszetten rohantam a vesztőhelyre. A katonák már négyszögbe állottak. Puskaropogást is hallottam. Nézek... nézek, de nem látok semmit. A fájdalom elvakított, a félelem elvette szemem fényét. Végre észreveszlek. Nemsokára rajtad volt a sor. Még csak ketten voltak előttem.

Mit tegyek?

Órület fogott el. Felordítottam, hozzád rohantam. Megragadtalak vállaidnál, s torkomszakadtából, rekedten rikoltám:

— Ezt nem! tábornok ur. Ezt nem!

A tábornok, aki tegnapról ismert, így szólt:

— Mi az? Talán muzsikus?

Ugy hatott rám e szó, mint mikor a vaknak megnyílik a szemefénye s először pillantja meg a szép napvilágot. Megvillant bennem a remény sugára.

— Muzsikus! — kiáltám. — Igen... igen, igen tábornok ur! Muzsikus, kitűnő muzsikus!

Te eszméletlenül feküdtél a földön.

— Milyen hangszerhez ért? — kérde a tábornok.

— Igen... ő... ő... no, igen... persze! no, hogyne!... *klarinéthoz!*

— Van szükség klarinétosra? — tudakolta a tábornok a banda felé fordulva.

Őt pillanatig — nekem öt századig — váratott magára a felelet.

— Igen, tábornok ur. Van szükség rá! — mondta végre a karmester.

— Vigyétek el hát ezt az embert, s folytassátok a kivégzést! — parancsolá a karlisták vezére.

— Fölemeltelek s karomon vezettelek ide, ebbe a sátorba.

VI.

Örömkönnyekeket hullatva borultam Ramon nyakába, s meghatottan rebegtem:

— Visszaadtad életemet!

— Nem egészen! felelé Ramon. — Felelj: tudsz klarinétozni?

— Nem!

— Ugy hát nem adtam vissza életedet, hanem anélkül, hogy megváltottalak volna, az enyémet is elvesztettem.

Átfutott a hideg.

— Zenét! zenét! — kiáltott izgatottan Ramon. — Értesz-e valamihez?

— Keveset, nagyon keveset! Hisz tudod, emlékezhetsz rá, együtt tanultuk a kollégiumban...

— Vajmi kevés az, vagy jobban mondva semmi. Meg kell halnod! Nekem is, mert csalást... árulást követtem el. Gondold csak meg! két hét alatt szervezik azt a bandát, a melyhez te is tartoznál. És minthogy addig nem fogsz klarinétozni tudni, — ha csak Isten csodát nem mivel — irgalmatlanul lepuskázna mindkettőnkre.

— Téged! — törtem ki — Téged? Miattam, a ki nek visszaadtad életemet! Nem, azt nem engedheti meg az Uristen! Nem! Soha! Két hét alatt megtanulok klarinétozni, meg én!

Ramon kacagásra fakadt.

VII.

Mit mondjak még többet?

‘Hét alatt, tehát tizennégy nap és tizennégy éj se nem aludtam, se nem pihentem ezen időközökben csak: megtanultam klarinétozni.

Micsoda napok voltak azok!

Ramon és én kimentünk a földekre, messze... messze... s órák hosszat kinn maradtunk. A szomszéd faluból várt ránk naponta egy vén muzsikus, az tanítgatott.

Hogy mért nem szöktem meg? — Lehetetlen volt. Én fogoly voltam, én rám vigyáztak a távolból is... Ramon pedig nem akart szökni nélkülem.

Én nem beszéltem, nem gondolkodtam, nem ittam, nem ettem... örült voltam, a klarinét örültje. Tanulni akartam! Tanulni! Az akarat pedig végtelen hatalom! Akartam és tántoríthatatlan voltam. Megmenekültem, de beléörültem... Belebolondultam a muzsikába, be-tege voltam a zenének.

Három esztendeig nem tettem le kezemből a klarinétot. Nem tettem mást, csak fújtam, fújtam... egyre csak fújtam.

Ramon nem hagyott el.

Kivándoroltam Franciaországba a háboru után s ott is folytattam a klarinétos mesterséget. Magam voltam már a hangszer. Klarinétal a szájamban daloltam. Emberek, faluk, városok, nagy urak jöttek hallgatni művészetemet.

Játék volt kezemben e hangszer. Nyögött, sirt, jajgatott, nevetett. A madár dalát utánozta, a vadállat bődülését, az ember zokogását...

Ramon mindig velem volt.

A harmadik esztendő végén barátom hirtelen meghalt.

Megpillantva holttetemet, visszatért ép eszem...

S egy napon, már ép észszel, kezembe vettem a klarinétot... Nem tudtam játszani rajta... Magam sem tudom, miért?

HIREK

A király nevenapja. A király nevenapján. Csütörtökön délelőtt 10 órakor ünnepi istentisztelet volt a budavári Mátyás-templomban. Az istentiszteletet *Vaszary* Kolos hercegprimás ő eminenciája tartotta fényes segédlettel. Az isteni tiszteleten az állami és katonai méltóságokon kívül jelen voltak a közös delegáció tagjai is. Az istentisztelet után 11 órakor tettek föl a Mátyás-templom tornyára a keresztgombot. A kereszt gombjába helyezték a jelenlevő kitűnőségek is aláírták.

A királyné Gödöllőn. Erzsébet magyar királyné vasárnap délelőtt Miramareba érkezett s onnan délután külön vonaton elindult Gödöllő felé, hol tegnap reggel 8 órakor robogott be a pálya udvarba a királynét hozó gőzös. A felséges asszony a tiszteletére megjelentek előtt örömet fejezte ki, hogy ismét Gödöllőn van. A királyné körülbelül négy hetet fog a gödöllői kastélyban tölteni.

Szentlélek kegyelme. *Potnukon* múlt hó 23-án nem földi érdek és számítás, — hanem szívbeli meggyőződéstől vezéreltetve két egyén és pedig *Szuzhi* György s *Csabai* József elhagyva az előbbi Luther, az utóbbi Kálvin tévelyét, Krisztus igaz egyházába vétetett föl. Nagybán emelte az ünnepséget főt. *Szémann* Endre plébános urnak szívek mélyéig ható gyönyörű beszédje, a melyben intette az új hívőket, hogy szeressék ezután

is régi hitsorozatait s ismertessék meg velük azon ösvényt, a mely őket a katolikus hitigazságok verőfényére vezérelte. — *Makón* szeptember 29-én *Kobzás* Julianna a görög-keleti 20 éves hajadon a róm. kath. egyházba tért. Továbbá mult hó 29-én *Ponyeczky* Zsigmond 21 éves nőtlen ifju, ki eddig Kálvin tanát követte, fölvetetett a római kath. egyház kebelébe. A ténykedést *Lukáts* Imre káplán végezte.

A Margitsziget megvétele. Tudvalevőleg József kir. herceg a főváros leggyönyörűbb helyét a Margitszigetet el akarja adni s elsöben is a fővárost kínálta meg vele negyedfél millió forintért. A sziget megvétele most élénken foglalkoztatja a város atyáit. Szombaton is értekezlet volt ez ügyben. Kermayer polgármester a kerületek főbb embereit értekezletre hívta össze, hogy a követendő eljárás fölött határozzanak. A polgármester célja az volt, hogy a dolgot úgy előkészítse, hogy a közgyűlésen a sziget megvétele mellett vagy ellen nagyobb vita nélkül határozzanak. Az értekezleten Falk Miksa azt indítványozta, hogy miután a kérdés még nincs előkészítve, nevezetesen a szükséges beruházások és a jövedelmezőség tekintetében senki sincs tájékozva, a bizottságokat és a tanácsot hallgassák meg. Az értekezleten még többen szólaltak fel, majdnem valamennyien azt hangsúlyozva, hogy semmi szín alatt se szabad megengedni azt, hogy a sziget spekulánsok kezébe kerüljön. Az értekezlet azzal végződött, hogy Falk indítványát egyhangulag elfogadták.

A szerb király Budapesten. Legujabb belgrádi jelentés szerint Sándor király október 13-án indul budapesti és berlini útjára. Budapesten, — mint Ferenc József király vendége két napig, 14-én és 15-én marad a szerb király. Ugy hírlik, hogy Zimonyban külön udvari vonat várja és a szolgálatra beosztott katonai méltóságok üdvözlik a magyar király nevében.

Kereszt feltétel. Rác-Keresztúron a mult vasárnap a község- és vidékbeliek tömeges jelenlétében tettek föl a templom tornyára azt az új díszes keresztet, melynek költségeihez dr. Steiner Fülöp megyés püspök és a székesfejérvári káptalan nagy összegekkel járultak hozzá. A kereszt megáldása alkalmával *Keresztes* György plébános tartalmas beszédet intézett az egybegyűltekhez, s aztán felhúzták a keresztet a toronyra, hogy ott Isten dicsőségére tündököljön.

Uj katolikus polgári iskolai tanítóképző intézetek. Katolikus polgári iskolai tanítóképző intézet eddigelé csak egy volt az egész országban, a kalocsai érseki tanítóképző intézet, mely nemcsak katolikus szelleménél, de magas színvonalánál fogva is méltó hirt szerzett magának. Az új tanév kezdetével még két ilyen katolikus intézet nyílt meg. Az egyik Budapesten, az angolkisasszonyok „Sancta Maria“ nevelő intézetében. Másik kath. polgári iskolai tanítóképző intézet Szatmáron nyílt meg az irgalmas nénék vezetése mellett, melynek igazgatója dr. Steinberger Ferenc.

Mennyibe kerülnek az anarchista perek. A párisi büntetőtörvényszék egy most megjelent kimutatásából kitűnik, hogy az anarchista perek mennyibe kerültek. A Vaillant elleni per 1950 frankba, Henry Emil pere 2625 frankba, a Menier ellen megindított eljárás 4480 frankba és a legutóbbi harminc anarchista pere 4260 frankba került.

A szerb miniszterelnök Temesvárott. Nikolajevics szerb miniszterelnök — két leánya látogatására, a kik az apácák kolostorában nevelkednek, feleségével Temesvárra érkezett. Miután megnézték az intézetet, meghallgatták a növendékek rögtönzött hangversenyét, a kik elénekelték Kőlcsey Himnuszát és több nyelven szaval-

tak. Telbisz polgármester és Bandl főkapitány meglátogatták a miniszterelnököt, a ki látogatásukat viszonzta. Meglátogatta régi barátját Pethő póstaigazgatót is.

Szent Kossuth Lajos miatt börtönbe. A zsidó és kálvinista ujságok bő torokkal kiáltozzák mindenfelé, hogy nagy Kossuth Lajos iránt való kegyelet a magyar nép szívéhez van növe. Pedig hát e nép jól tudja, hogy ki az a Kossuth Lajos, jól tudja, hogy sorsának terhei azon időtől szaporodtak föl hihetetlenségig, amelyekben Kossuth Lajos kezdett szerepelni. A nép tehát Kossuthot sohse becsülte sokra, se akkor mikor az uralkodó ház iránt lázadást szított s a magyar ifjakat letépve az édes anya szerető kebléről, mert másként nem mentek, tehát láncra verve hordatta Pestre „önkénteseknek“, se akkor midőn egyéni vágyai nem teljesültével megvetette hazáját, megvetette nemzetét s a magyar haza szolgálata helyett olasz nyulakra vadászgatott. A Kossuth-szeretetet csak a zsidó ujságok csinálták, kik valóban le vannak kötelezve Kossuthnak s egypár rövidlátó magy. királyi tisztviselő, a minő a komáromi törvényszék is, mely négy katolikus ifjut 24 órai börtönre ítél, amiért husvét másnapján táncmulatságot tartottak s nem hagyták abba akkor se, midőn a kálvinista pásztor és bíró megjelentek és a mulatságot betiltották. Tisztelt *királyi* tisztviselő urak, kár ám Kossuth személyében a köztársaságot oly nagy buzgósággal szolgálni és utját egyengetni. Jobb volna bizony, ha sz. István ünnepének megtartását őriznék hasonló gonddal. Mert sz. István talán csak több a lázító Kossuthnál, a zsidók apjánál!

A kath. tót nyelvű lap dolgában következő értesítést vettük: A katolikusok áldozatkészségére nem számítottunk hasztalan; az óvadékra szükségelt összeg *már le van téve*, és a tervezett lap „Krest'an“ név alatt október elsején megindult. A midőn az adakozóknak a legmélyebb köszönetemet fejezem ki, több oldalról vett figyelmeztetések értelmében *nem fogok*, mint ez szándékom volt, *nyilvánosan beszámolni*, hanem minden egyes aláírónak boríték alatt fogom megküldeni az összes aláírók névsorát, az előjegyzett összeg kimutatásával együtt. A midőn még legmelegebben ajánlom e lapot különösen a főt. plébános uraknak híveik között való terjesztésre, kérem minden a lapra vonatkozó kérdésekben főt. *Lepsényi* Miklóshoz (Budapest, I. ker. Döbrentey-utca 18) fordulni, ki minden felvilágosítást a legszivesebben meg fog adni. *Rakovszky István.*

Amerikába szökött ügyvéd. Pécselt nagy feltűnést kelt Miklós István ügyvéd váratlan eltűnése, ki mintegy két héttel ezelőtt hitelezői elől Amerikába menekült nejével és hét gyermekével. Miklós a hetvenes évek végén a tabi kerület országgyűlési képviselője volt s mint ilyen nőül vette Liphay főispán leányát. Nagy uri módon élt, a pajtáskodás belesodorták óriási adósságokba a minek az lett a vége, hogy 120,000 forint erejéig csödbe került. Ez előtt négy évvel Pécsre ment. Irodája egyike volt a leglátogatottabbaknak. Jelzalog-kölcsönök közvetítésével foglalkozott és folyamatban levő kölcsönügyletei 600,000 frtra ruznak. Ma még nem állapítható meg, hogyan bonyolította le az ügyeket. Hátrahagyott leveleiben azt írja, hogy becsülettel hagyta el hazáját. Pár nap mulva kitűnik, hogy nem követett-e el kassztást.

Egyházi szerek. műhimzések, templomi és leti zászlók, miseruhák, keresztuti- és oltárképek, fehérneműek, kegytárgyak, képek és könyvek ajánljuk **Szűts és Társa**, a bibornok gyarország hercegprimásának udvari szá' keiket kívánatra bérmentve küldik.

HITBUZGALMI ROVAT

Sz. Brunó, a karthausi rend alapítója.

Október 6.

„Ugyan mire való az a sok mindenféle haszontalan szerzetes, akik mást se tesznek, mint csak folytonosan imádkoznak s a munkás emberek alamizsnáit fogyasztják, akárcsak az ingyenélő naplopók? Legalább dolgoznának valamit! Már az oly szerzetesek előtt, akik vagy tanítanak, mint pl. a bencések és kegyesrendiek, vagy a betegeket ápolják, mint az irgalmasok, ezek előtt kalapot emelünk, de hát az ugynevezett szemlélődő életet élő szerzetesekkel nem tudunk megbarátkozni, amilyenek pl. a karthausiak s más effajták.“

Igy keseregnek, így méltatlankodnak a szerzetesrendek ellenségei, a hitetlen tudatlan emberek.

Csak a külső munkásság bir előttük becsel, a belső nem. Ők csak a külsőt tekintik, a belsőre ügyet se vetnek. Csak az nagy az ő szemekben, aki külső munkát végez, aki munkájában külső sikereket ér el. Megfeledkeznek ezek arról, hogy Jézus Krisztus még a pohár vizet se veti meg, azt is elismerésben részesíti s jutalomra méltónak itéli.

Midőn Márta, Lázár huga az Ur Jézust arra kérte, mondaná meg Máriának, testvérének, hogy neki a munkában segítsen: Jézus azt felelte Mártának: Márta, Márta, te szorgalmas vagy, és sokkal törődöl. Azonban testvéred, Mária, a legjobb részt választá, a mely el nem vétetik tőle.

Mit tett Mária? Az Ur Jézus lábainál ült és hallgatta Jézus tanítását.

Mit tett Márta? Szorgalmatoskodott a gyakori szolgálatban. Kinek szolgált? Az Ur Jézusnak.

Nem hallgatta őt folyton, mint Mária. Keze munkájával iparkodott az Ur Jézusnak szolgálni. Ő e munkáját, e szorgalmaskodását többre becsülte Mária látszólagos veszteglésénél.

Mit mond, mint itél azonban az Ur?

Nem roszalja Márta munkásságát, megdicséri őt érte; de Máriát se itéli el; ellenkezőleg őt még a szorgalmas Mártánál is jobban megdicséri s ezzel Mária tettét Márta tettének eléje helyezi.

Ime Mária a szemlélődő szerzetes rendek képe. Ne emeljen azért senki se követ a szemlélődő szerzetes rendek ellen, nehogy kárhoztassa azt, a mit az Ur Jézus különösen megdicsért.

Ne vélje senki, hogy talán oly könnyű is ez életmód. Könnyű annak, akinek rá hivatása van s Isten sz. malasztja által segítettik.

Ne tartsa e szemlélődő rendeket senki haszontalanoknak. Ilyeneknek csak az tarthatja, az mondhatja, aki nem ismeri az imádság erejét, aki nem hiszi a szentek egyességét.

Mi is az a szentek egyessége?

Az anyaszentegyház tanítása szerint a szentek egyessége alatt értjük, hogy az anyaszentegyház tagjai, mint Krisztusban egy testnek tagjai, egymással szellemileg egyesülve vannak, úgy, hogy az egyik tagnak lelki javaiban a többi is részesül.

E lelki, e szellemi egyesülés pedig abban áll,

1. hogy mi, az anyaszentegyháznak e földön élő tagjai tiszteljük a szenteket, az anyaszentegyháznak a mennyben levő tagjait és őket segítségül hívjuk; ők pedig érdemeik és könyörgéseik által Istennél rajtunk segítenek;

2. hogy mi, e földön, imádságaink, alamizsnáink és más jócselekedeteink, különösen a szent mise áldozat bemutatása által a tisztítóhelyen levő lelkeknek, mint szintén az anyaszentegyház tagjainak, segítségére vagyunk;

3. hogy kivált, ha a kegyelem állapotában vagyunk az anyaszentegyház minden miseáldozatában, imádságában s egyéb jó cselekedeteiben s általában minden lelki javában részesülünk.

A szentek egyességénél fogva tehát, mivel egyik tag a másinak lelki javaiban részesül: ama szemlélődő szerzetesrendek imádságai, bőjtjei nemcsak nekik, de nekünk is használnak.

Hasztalan az ember iparkodása, ha nincs rajta az Isten áldása. Mi a világban fáradunk, mások s magunk lelkét megmenteni törekszünk, s ime a szemlélődő szerzetesrendek az ő imádságaikkal, bőjtjeikkel, önsanyargatásaikkal Isten sz. malasztjáért való esedezésökkel törekvéseinkben segítenek. Mi tanítunk szóval, mi magyarázzuk Krisztus tanítását. Ők tanítanak némán. Mi hirdetjük a parancsokat, mi sürgetjük a parancsok megtartását; ők a tanácsokat is megtartják.

Elvonulnak a világtól, a hová ember lábát alig tette ott élnék. Szemlélődő életük mellett a körülöttök levő területeket mivelés alá veszik.

Tisztelet e rendeknek. Tisztelet azok alapítóinak.

Sz. Brunó is ily szemlélődő szerzetnek alapítója, a karthausi rendé.

Kölnben született 1009-ben. Régi nemes család ivadéka ő. Jámbor édes anyja Isten félmében nevelte. Brunón a vallásosság már gyermek korában a komolysággal egyesülve kivált. A tisztátalan gondolatoktól irtózott; a világi örö-

mökben kedvét nem lel, visszahuzódott a világtól.

Kölnben kezdett tanulni. Tanulását Rheinusban folytatta s Párizsban a hittudori koszoru elnyerésével bevégezte.

Nagy elméje, alapos tudománya, szilárd akarata, szent élete csakhamar meszsze földön ismertté, s tiszteltté tevő Brunót. A rheimsi érsek „Gerváz, 1057 rheimsi kanonokká s az iskola vezetőjévé nevezte ki.

Gerváz az érsek meghalt. Manasszes erkölcselen pap lett utódja. Ez Brunót az egyházmegyét kormányzó hivatalában kancellárjának választá. Brunó elfogadta e hivatalt, de nem sokáig viselte. Tanácsai Manasszesnek nem tetszetek, de viszont Brunót is fájdalommal tölté el érsekének erkölcstelensége.

Manasszes utóbb az érseki széktől megfosztatott. Brunó a világtól végkép megválni vágyván, a magányba vonult 1081-ben — A pápa s a hivek a rheimsi érseki széken óhajtották volna őt látni. Meg is tettek érdekében mindent. De Brunó a magányban akart Istennek szolgálni. A molesnei apát sz. Róbert örömmel fogadta Brunót és hozzácsatlakozott két társát. Ámde Brunó még szigorubb életre vágyott. Vágyát másokkal is közli. Hatan csatlakoznak hozzá: Landuin, István, bourgi István dieyi kanonok. Hugo grenoblei püspökhöz mennek s terméketlen, kiellen vadont kérnek tőle, hol megtelepedhesenek s püspöki áldását szigoru életmódjukra,

Hugo püspök álmában egyszer zord sziklás vadont látott. Égi lángok tűntek ott fel, templomot építetett. A helyhez 7 csillag mutatá az utat.

Ez álomképre emlékszik vissza Hugo, midőn e 7 jámbor férfiu előtte megjelen. Magánál tartja őket, társalog velök. Majd velök együtt utnak indul keresni a helyet, melyet Isten jelölt ki számokra. Keresztelő sz. János napja előtt néhány nappal indulnak a hely keresésére. . . .

Járatlan utakon, hegyen-völgyön át haladnak. Keresztelő sz. János napjának délutánján, napalkonyatkor, tisztásra érnek, mely sziklával, apró bokrokkal van körülvéve. „Ez az a hely, mondja Hugó, melyet álmomban láttam“. Letéredelnek, imádkoznak.

E nap a karthausi rend születésnapja 1084 június 24. — A hely neve Kathausi. E helytől nevezetik a rend is.

Egyszerű kápolnát építenek. Magoknak kis lakóházakat. Brunó külön egyedül, társai kettenként laktak egy-egy cellában. Ruhájuk fehér öltözet, hogy annak legcsekélyebb foltja is hibáikra, gyarlóságukra figyelmeztesse őket. Egyszerű gya-

lulatlan faágy, faasztal, faszék összes butorzatuk. A cella sarkában egy kis takaréktűzhely állt, hol étköket elkészíték. — Napjában csak egyszer ettek, ki-ki a saját cellájában, nyáron 10-kor, télen 11-kor, böjltben 12-kor. Hust eleinte ritkán, később sohasem ettek. Hétfőn, szerdán, pénteken kenyér, víz és só mellett böjtöltek. Kedden, csütörtökön, szombaton, főzeléket is ettek. Vasár- és ünnepnapon közösen étkeztek. Csak a legszükségesebbet közölték egymással szóval. — Egyébként hallgattak. Testükön vezeklő ruhát, ciliciumot viseltek.

Igy éltek már hatvan éven át a vadonban, amikor II. Orbán pápa, egykori tanítványa, Brunót maga mellé szölitá tanácsadójául.

Brunónak nehezeére esett elhagyni a magányt, de a pápa parancsának engedett . . . Landuin a társak vezetőjévé rendelte. Elbucsuzott tőlük. Sirva, zokogva váltak el egymástól.

Brunó távoztával társai is elhagyák a vadont s a Chaise Dien apátság kolostorába mentek. Az apát értesíté Brunót e felozlásról. Brunónak tördőfés volt e hir. Nagy nehezen sikerült az eltávozottakat az oda visszatérésre birni. Örömmel tért volna vissza Brunó is, de a pápa nem akarta magától elengedni. A pápa hat évvel utóbb reggioi érsekké kívánta tenni Brunót.

Ez azonban könnyezve kérte a pápát, engedné őt vissza a magányba. Az érsekség elfogadására semmikép se volt rábirható. A pápa végre Brunónak esengő ismételt kérésére megengedé, hogy a magányba visszavonulhasson, de nem Karthausba, hanem a közelebb fekvő Kalábria.

Bruno távozott. La-Torre vadont választá. Roger, Kalábria ura a vadont s környékét Brunónak s társainak ajándékozta. Templomot is építetett részükre kolostorral. Csakhamar megsaporodott a számuk. Sokan, előkelő urak, hivatalnokok keresték fel s maradtak vezetése alatt a vadonban. A karthausi remeték is új életre keltek.

Brunó testét a kemény életmód végre megtörte. Lelke a régi maradt, vidám, nyugodt. — Érezvén halála közeledtét, fölvevé a haldoklók szentségeit. Halálos ágyán hitéről nyilvánosan vallomást tett. 1101-ben 92 éves korában csendesen elhunyt. Teste 1515-ben tehát 400 év mulva sirjában épségben találtatott.

Nagy szentünk! esedezél érettünk hogy a testünk romlott vágyait mi is megtagadva, a lelki java elnyerésére törekedjünk.

KÖNYVES-POLC

A Lourdes-népnaptár. mely rövid idő alatt nagy kedveltségre jutott s mindenütt legnagyobb örömmel fogadtatott, átjött a „Szent-Gellért“ könyvnyomda tulajdonába s a jövő évfolyam e nyomda kiállításában fog megjelenni, még pedig nem sokára. Nagy része már ki van nyomva. Előre is jelezzük, hogy a naptár az előbbinél sokkal szebb kiállításban jelenik meg. Élvezetes dolgozatait gyönyörűség olvasni. Szébbnél-szebb képek egész tömege fogja díszíteni. Megjelenés után minden előfizetők lapjához mellékelni fogjuk, hadd ismerje meg az egész ország. Az árát (30 kr.) aztán előfizetési pénzhez mellékelve ki-ki beküldheti. Megrendeléseket a naptárra már most tehetni a „Szent-Gellért“ könyvnyomdában. Sehol másutt. A naptár ára 1 darab 30 kr. póstán küldve 35 kr., 100 példány 24 forint.

A Katolikus Hitvédelmi Folyóirat 9-ik füzeté megjelent. Szerkesztik: Pelikán Krizsó és Keményfy Dániel sz. fer. rendi áldozópapok Pozsonyban. A legelőkeltebben tartott folyóiratunk, mely a katolikus tudományt oly könnyed modorban szolgálja, aminőben egy se. Cikkei mindig elevenek, élvezetesek. Szeretik is olvasni mindenfelé. Az újabb füzet tartalma a következő: *Műveltek vallása.* Irta Ernszt Sándor. *A katolikus autonómiáról.* Keményfy Dánieltől. *A reformáció* (három énekben.) Kolmár Józseftől. *Hullaégetők.* Ajánlva Hook Jánosnak és társainak. *Megtértek Csarnoka.* Pittar Mária Franciska. *Protestáns szemle.* Esztergomtól. Irodalom. Vegyesek. Szeverin. Noricum apostola. Egy iv katolikus regénymelléklet. A derek folyóirat ára egy évre 4 frt. Megrendelhető Pozsonyban, a ferencendi atyáknál.

A Jó Pásztor egyházzónoklati folyóirat 1894/95-ik évfolyamának I. füzeté most hagyta el a sajtót. Szerkeszti *Lepsényi Miklós.* Ara egész évre csak 3 forint. Az ismert és kedvelt egyházzónoklati folyóiratra tisztelettel föl hívjuk a ft. papság becses figyelmét. A Jó Pásztor szerkesztősége munkatársait a legjobb egyházi írókból válogatta össze, azonfelül a beküldött dolgozatokat szigorú kritikának veti alá, nehogy ocsu képezze a füzetek tartalmát. A szerkesztő főgondja az, hogy a beszédek mind használhatók és tartalmasak legyenek. A cifra szólásokat és szóvirágokat kerüli, de annál nagyobb gondja van a magra. A folyóirat megrendelhető a szerkesztőnél Budapest I. ker. Döbrentey-utca 18 sz.

Magyarok hazája költők dalaiban. Közrebocsátotta: *Babik József.* Eger. Ara 2 frt 60 kr. Nagyon jó gondolat volt a fáradhatatlan Babik Józseftől, hogy a nemzeti érzés ápolására összegyűjtötte a jelesebb költők hazafias dalait egy vaskos, szép kötetben. Bizonyára alig van hatalmasabb eszköz a hazafias érzelmek fölkelésére és a hazaszeretet ápolására a fülbemésző, remek költeményeknél, melyek oktatnak és gyönyörködtetnek, lelkesítenek és elbájolnak egy időben. A kiadott kötettel a célt teljesen el lehet érni, mert a magyar költészet remekeit nagyrészt mind együtt találjuk Babik könyvében.

Nem ártott volna azonban, már irodalomtörténeti szempontból is a régebbi költőknek nagyobb tért engedni s őket szintén szerepeltetni.

A Kossuth-kultusz és a katolikus egyház. Irta Keményfy Dániel. II. kiadás. Pozsony, 1894. Igen alkalmas füzetke mindazok felvilágosítására, a kik még ma is azon balhitben vannak, hogy a Kossuth-kultusz elválaszthatatlan a magyar hazafiságtól s a kik még ma se tudják, hogy Kossuth egész életében, különösen pedig száműzetésében milyen *elkeseredetten küzdött a katolicizmus ellen.* A 20 oldalra terjedő, elegáns kiállított füzet ára 10 kr. Megrendelhető a szerzőnél Pozsonyban.

„A házasság hármasságát áldása“. Kézikönyv jegyesek előkészítésére és házások számára. — Irta Haugg Leo, plébános. E könyvecske, — melyben ugy a jegyesek, mint a hitvestársak a házasság szentségére vonatkozó legszükségesebb tudnivalókat világosan előadva találják, s melyet a lelkészek a jegyesek oktatásánál, avagy esketési beszédek készítésénél a legcélszerűbben használhatnak, — igen üdvös szolgálatot van hivatva tenni főleg mostanában, amidőn a polgári házasság idétlen eszméjével a nép elméjét annyira megzavarták. — Ára 40 kr. (Sacerdotibus etiam erga 1. s.) Kapható Szatmáron a „Pázmán-sajtó“ címén. Haugg Leo plébános.

MAI KÉPÜNKHÖZ

Október hó 4-én van diéső királyunk névünnepe. Ez alkalmából ő felsége arcképével díszítjük föl lapunkat. Az alattvalói szeretet és ragaszkodás legelőkeltebb érzelmeivel keblünkben üljük meg e napot, mint a jó gyermek édes atyja nevének ünnepét. A szomorú napok, egyházunk és vallásunk ellen intézett merényletek e napjaiban, ha még lehet reményt találnunk, ugy Istenei kívül csak a vallásos királyban reménykedhetünk. Bár helyzete nehéz, de talán fog az ő bölcsesége módot találni arra, hogy az egyház ellenségeit, diadalmármoruk közepén elhallgattassa és ősi intézményeink jogait megvédje. Mi alattvalók forduljunk imáinkban az Istenhez, hogy adja diéső királyunknak a bölcsesség és az erő lelkét, hogy a liberálisok által fölidézni szeretett rémképekkel bátran szembenézhesen és a veszedelmet bölcsen elháríthassa.

Hallgassd meg Uram könyörgésünket!

A szerkesztőség üzenetei

G. G. Kis-Hegyes. Ellenségeink mind így beszélnek, mert vagy sötétségben vannak, vagy gyűlöletből rágalmaznak. — **P. J. Kolozsvár.** Nem rendtelenség az oka, hanem egyszerűen az, hogy a 38-ik szám még nem októberi, sőt a 39-ik se, csak a 40-ik. Mivel a lapot egy negyed évre rendelte meg, azért önének csak a 40-ik számhoz van jussa. Ezt pedig meg is kapta. — **J. J. Felbár.** Nem pályázó, hanem állás volt ott keresve. — **A. J. Kis-Unyom.** Képeink ismét elfogytak. Ujakat kellett rendelni, ami némi késedelmet okoz. — **R. V. Pannonhalma.** A múlt számban újra hirdette volt. Nem Palágyi *Pataky.* — **B. M. Igal.** Utána járunk. — **Sz. F. Inota.** Nem jöttek ki. — **L. B. Tata.** Ama példányt a többi-

vel adjuk póstára. Nem marad az nálunk soha. Miért nem kapja tehát a megrendelő? érthetetlen. Ugyan kérem reklamálják hivatalosan, a posta által. Majd akkor nagyobb gondot fordítanak rá. — **K. J. Szölgyén.** Egyszeri közlés 80 kr. — **H. Gy. Szigetvár.** Nem hapható. Mert elfogyott. — **Sz. A. Mármaros-Sziget.** Igen, de nem nálunk, hanem a görög szertartású katolikusoknál. — **K. M. Pécs.** Küldjük rendszeresen. **M. A. Szakolea.** A „Szt. Gellért” nyomdát megtalálta, de a 18-ik számot nem? Hisz a „Szt.-Gellért” nyomda is 18-ik számú házban van! Csak be kellett volna jönnie. Csak gyakorolja szárnyait. Hisszük, hogy jól kifejlődnek. A mostani cikkben van egy-két jó gondolat, melyeket alkalomadtán föl is fogunk használni.

A 38-ik számban közölt kocka-rejtvény megfejtése.

„Csak az egy élő Istennek
Van lelkeinkre joga,
Ember előtt, ha Nero sem
Hajlik meg a hit soha.
És bár az Ur szöllejében
Vérrel csordul a gerezd,
Bár trónokból börtönökbe
Jusson, ámde meg nem törve
Fénylik ott is a kereszt”.

Helyesen fejtették meg:

Dancs Mátvás, Dancs István, Kárall Simon, Szabó Mátvás, id. Ruzsinszky József, Dankó Ferenc, Leivolf Károly, Bugyis Mihály, Baráth Ferenc. Gyöpös János, Vikár János.

Budapesti piac.

Hivatalos árak:

<i>Buza</i>	bánsági	uj	77—81	klg.	6 30	6 55
—	tiszavidéki	„	77—81	„	6 35	6 60
—	pestvidéki	„	77—81	„	6 30	6 55
—	fehérmegyei	„	77—81	„	6 30	6 55
<i>Buza</i>	bácskai	uj	77—81	klg.	6 40	6 65
<i>Rozs</i>	—	„	70—72	„	5 05	5 10
<i>Arpa</i>	takarmány	„	60—62	„	5 60	5 95
—	égetni való	„	62—64	„	6 25	7 10
—	sörfőzdei	„	64—66	„	7 30	8 40
<i>Zab</i>	—	ó	39—41	„	—	—
—	—	uj	39—41	„	5 70	6 15
<i>Tengeri</i>	bánsági	ó	75	„	—	—
—	másnemű	uj	73	„	6	6 10
<i>Köles</i>	—	ó	—	„	5 75	6 25
<i>Repce</i>	káposzta	—	—	„	—	—

Lisztüzlet. Árak:

Sz.	0	1	2	3	4	5	6
frt	11.70	11.10	10.30	9.90	9.50	9.20	8.20
	7	8			F	G	korpa
	6.50	5.60			4.20	3.60	

100 kilonként, összszulyt tiszta sulynak értve.

Hüvelyesek és termények. Az elmúlt héten a hüvelyesek forgalmában élénkebb hangulatot jelezhetünk. Árak csak névleg jegyeztettek. Bab, nagyfehér 7.—frt, kis gömbölyű 7¹/₂ frt, törpe 8¹/₂ frt. — Borsó 7.—7.50 Lencse, 10—11 frt minőség szerint. Köles 4.75 Köleskása 9—10 frt. Kendermag 7.75—8 frt. Mák, 17 frt, szürkemák — frt. Moharmag 8.50—8.75 frt 100 kilogrammonként.

Élelmi cikkek. Tojás. első minőségű ládatojás 33.50—34 frt, csekélyebb 29.—31.50 frt 1440 darabot tartalmazó eredeti ládákban. Baromfi. Csirkék 60—80 kr., etetett kacák 90—1.20 frt. hizott kacák 1.80—2.30 kr. Hizott libák 4—4.50, etetettek 1.80—2.50 frt páronként. Borjuvásár. Eleven borjúk 36—38 kr., elsőrendű 40—44 kr. fogyasztási adó nélkül.

Vetőmagvak. Lóhere 60—65 frt. Lucerna 60—62 frt. Muhar — frt. Tarlórépa — frt, hajdina — forint.

Zöldségüzlet. Pozsonyi petrezselyem 2—5 frt, pozsonyi sárga répa 2—6 frt, budapesti sárgarépa 2—6 frt, vörshagyma 5—6 frt, sárga makói hagyma 5—6 frt, foghagyma 18—20 frt, sárga burgonya 2.50—3 frt, rózsaburgonya 2.—2.50 mind méter-mázsánként. — Zeller 50—70 kr. párhagyma 75 kr. céklarépa 50—80 kr, fekete retek 80—1.20 frt, kalaráb 80—1.50 kr. kel káposzta 1—1.—60 kr. fejes káposzta 4—8 frt, vörös káposzta 6—8 frt, mind 100 darabonként. Kakukfű 100 cs. 40—60 kr., kapor 15—20 kr. torma 15—20 frt, metélőhagyma 20 cs. 10 kr. 100 darabonként. Karfiol darabja 10—15 kr., paradicsom 100 drb. 50—2 frt. Hajlatott idei termények: fejes saláta 100 darab 1—1 frt 50 kr., zöld bab 1 zsák 1.50 kr. 2 frt, carotta 7 cs. 10 kr., uborka 1 zsák 60—1 frt, tök 100 drb. 8—10 forint, uborka savanyításra 100 drb. 60 kr. 1 frt, hónapos retek 7 csomó 10 kr., zöld bab 1 zsák 1.50—2 frt, 1 kiló 20 kr. borsó 1 liter 10—18 kr. dinnye 1 drb. 50—1 frt.

Kőhanyai sertésvásár. Hizott sertés-árak: I. Magyar elsőrendű: 1. Öreg nehéz (páronként 400 klgrammon felüli sulyban) 42—42¹/₂ kr. — 2. Öreg közép (páronként 300—400 klgr. sulyban) 42—42¹/₂ kr. 3. Fialat nehéz (páronként 320 klgron felüli sulyban) 43—43¹/₂ kr. 4. Fialat közép (páronként 251—320 klgr. sulyban) 42¹/₂—43¹/₂ kr. 5. Fialat könnyű (páronként 250 klgrig terjedő sulyban) 42—43¹/₂ kr. II. Magyar szedett: 6. Nehéz (páronként 280 klgron felüli sulyban) 42—42¹/₂ kr. — 7. Közép (páronként 220—280 klgr. sulyban) 42—43 kr. 8. Könnyű (páronként 220 kilogrammig terjedő sulyban) 42—43 kr. III. Szerbiai: 9. Nehéz (páronként 260—320 klgron felüli sulyban) 43.—44 kr. 10. Közép (páronként 220—260 klgr. sulyban) 42—43 kr. 11. Könnyű (páronként 220 klgrig terjedő sulyban) 41—42¹/₂ kr.

CSODA-CSEPP

gyomorgyengeség, étvágytalanság, gyomor puffadás, székrekedés, gyomorszorítás és fájás, gyomorrontás, eszmélet, szédülés, sárgaság, lép és májbetegség, aranyér ellen. Ára egy üvegnek 40 kr.

CSODA-KENET

csúsz és minden hülés, rándulás vagy erőltetésből eredt in- és csontfájdalmak úgy fogfájás ellen kitűnő hatása. Ára egy üvegnek 40 kr. **Kapható egyedül a feltalálónál:**

ZSÁLECZ ISTVÁN

gyógyszerésznél

Kőröshegyen (Somogy m.)

Jegyzet: A rendelőnek előnyösebb, ha az összeget 30 kr. postaköltséggel előre beküldi. 8—10

Honnét rendeljünk
lourdesi és egyéb szobrokat, bar-
langot, feszületeket, szent sírokat,
keresztútakat stb.

RUNGGALDIER JÓZSEF

jeles szobrásztól.

St. Ulrich-Gröden.

(Tirolország.)

Miután a szobrász magyarul nem tud, kéretnek
mindazok, kik magyarul óhajtanak levelezni, szives-
kedjenek

STAMPFL GUSZTÁV-hoz

Budapest, VIII., Német-utca 6. sz.
fordulni.

LOURDESI VIZ

eredeti egyliteres palaczkokban,
csomagolással és bérmentve 2 frt 10 kr.

„LOURDESI
CSODÁLATOS GYÓGYULÁSOK“

czimü,
számos eredeti képpel díszített mű díszes
vászonkötésben 33 iv 2 frt,

E művet, melyben Lourdes világhírű
kegyhelyén 1858. év óta történő csodá-
latosabb gyógyulások, szemtanuk pontos
jelentései szerint, egyenest a kegyhelyről
vett eredeti tudósítások alapján közölvék,
a legmelegebben ajánljuk. Megrendelhető
a fenti

Stampfl Gusztávnál Budapest,
VIII. Német-utca 6.

Vagyok bátor a főtisztelendő papság becses figyelmét föl-
hívni általam készített kitünő minőségű

szőröveimre.

Jezsuita öv vízfolyásos és atlaszos 4 méter hosszú 9—10
cm. széles 2 frt 60 kr. Növendékpapok számára 3 és fél méter
hosszu 9 cm. széles 2 frt. 4 méter hosszú 11 cm. széles, habos
3 forint. Kiváló tisztelettel

Veszprém. (Malon-utca 301.)

3—12

Hevenyész Mihály, cingulus-szövő.

Takácsoknak

2—3

Igen jó válogatott gránicznádi bordákat készítek, pásmája 8 egész
kötet 16 krajczárért, 5 forint értékű bordát bérmentve szállítok.

Zámoly Ignác bordakötő Szölgyén Esztergom m.

Valódi liptói őszi juh-túrót.

5 kgmos pósta fabödönökben bérmentve 3 forint 10 kr.-ért küld
Trombauer Alajos Liptó-Rózsahegyen. 2—2

Főt. Plébánia-Hivataloknak.

A „Szent Gellért“ könyvnyomda tisztelettel adja tudomásul, hogy ezentul az összes egyházi
nyomatványokat raktáron fogja tartani, melyek a legjutányosabb árakon lesznek kaphatók. Eddig raktáron
vannak és azonnal küldhetők: **Testimonium Confirmationis 100 darab 50 kr.**

Kivonat a születési anyakönyvből 100 drb 60 kr. — Halálozási értesítvény 100 drb 70 kr.

Keresztelési, Házassági és Halálozási ürlapok,

finom erős papírra nyomva: 100 darabja 1 frt 20 kr.

Továbbá kaphatók: **községi hitelszövetkezeti tagsági és törlesztési könyvecskék.**

Ezen nagy 8-rétű 8 oldalas, erős borítékkal ellátott könyvecskék darabját 2 krajczárjával adjuk.

A „Szent Gellért“ könyvnyomda ezenkívül elvállal mindennemű megrendelést, egyházi, községi
és magán jellegű nyomtatványokat és szállítja azokat a legrövidebb idő alatt, s legjutányosabb árakon;
erős, jó papírt ad s tetszetős, csinos kiállításra nagy súlyt fektet.

Tisztelettel kérjük a főt. Plébános urakat, a községi elöljárókat, a különféle egyetek tagjait s
minden katolikust, hogy nyomdai megrendeléseiket ezentul ne zsidó vagy színtelen nyomdában esz-
közöljék, hanem keressék meg a „Sz.-Gellért“ katolikus könyvnyomdát, mely mindenkor rendelkezésükre
áll s így is támogassák a kath. ügyet. Fogjunk össze valamenyen, akkor boldogulunk.

Könyvnyomdánk mint a katolikus érdekek megrendíthetetlen támogatója, büszkeségét helyezi
abba, ha az igényeket minden tekintetben kielégítheti s a megrendelőktől csak dicséretet arathat.

Tisztelettel

Budapest, 1894. április 12. (I., Döbrentey-utca 18.)

a „Szent Gellért“ könyvnyomda.